

תשורה

משמחת נישואין

של

מנחם מענדל ורחנה

וואלף

יום רביעי כ"ז כסלו ה'תשנ"ח

פתח דבר

אנו מודים לד' על כל הטוב אשר גמלנו, ובחסדו הגדול זיכנו בנישואינו למזל-טוב ביום הרביעי שבעה ועשרים יום לחודש כסלו אור לד' דחנוכה ה'תשנ"ט.

התודה והברכה מובעת בזאת לידידנו ומכירינו, אשר הואילו לשמוח איתנו יחדיו ביום שמחת לבבנו, ולברכנו, ואת הורינו יחיו, בברכת מזל-טוב וחיים מאושרים בגשמיות וברוחניות.

בשמחה ובטוב לבב הננו בזה לכבד את כל הנוטלים חלק בשמחת לבבנו מקרוב ומרחוק, בתשורה המוגשת בזה - כפי שהונהג לאחרונה בהתבסס על כך שבחתונתו של כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו חולקה תשורה לכל המשתתפים.

תשורה זו כוללת:

- א. מכתבי הרבי לבני משפחות החתן והכלה.
 - ב. מכתבי הרבי לזקני הכלה הרה"ח ר' משה בנימין ורעייתו מרת שרה פעשא קפלן שיחיו.
 - ג. מכתבי הרבי לזקן אבי החתן הרה"ח ר' אברהם ע"ה פאריז, ה"מבקר" מטעם הרבי על מוסדות חב"ד באה"ק.
 - ד. מכתבי הרבי לועד כפר חב"ד בענינים שונים.
 - ה. יומנים מהנעשה בבית חיינו מתקופת החתונה - חודש כסלו בשנים תשכ"ח תשכ"ט. היומנים נכתבו על ידי אבי החתן שיח'.
 - ו. רשימות דברים שנאמרו בהתוועדויות וב'יחידויות' משולבים בשביבי סיפורים ופתגמים שלא ראו את אור הדפוס - שיש בהם ענין לרבים.
 - ז. מכתב מאלף שכתב זקן אבי החתן הרה"ח התמים ר' אברהם ע"ה פאריז להמשפיע הרה"ח ר' שמואל ע"ה לויטין בענין התקשרות וביטול לנשיא הדור.
- האל הטוב, הוא יתברך, יברך את כבודו ואת אנשי ביתו יחיו בתוך כלל אחב"י, בברכות מאליפות מנפש ועד בשר, ויה"ד שיהיה זה הבנין בית חב"ד אמיתי מואר וחדור ברוח ההתקשרות וההתמסרות לאדוננו מורנו ורבינו נשיא דורנו, ולכל עניינינו הק', ושברכותיו הק' יקויימו וישרו על בית זה, ויהא זה בנין עדי עד, עד שנבוא לברכה העיקרית - שנזכה לשמחת ה'נישואין' דלעתיד, ושנלך משמחה זו ל"שמחת עולם על ראשם", בהגלות נגלות אדוננו מורנו ורבינו נשיא דורנו תיכף ומיד, ונזכה זעהן זיק מיט'ן רבי'ן דא למטה אין א גוף ולמטה מעשרה טפחים והוא יגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו הק'.

מנחם מענדל וחנה וואלף

האלף"

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

ב"ח, ר"ח סיון תשכ"ט
ברוקלין

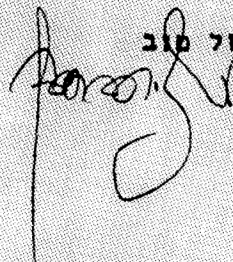
חאברך חו"ח אי"א נו"נ וכו'
מה' נחן שי'
וב"ג חי'

שלום וברכה

במענה על החודעה מקביעות זמן החונחם
ליום י"א סיון תבע"ל,

חנני בזה להביע ברכתי ברכה מול טוב
מול טוב ושחתי' בשעה טובה ומוצלחה ויבנו
ביה בישראל בנין עדי עד על יסודי החורה
והמצוה כפי שהם מוצרים במאור שבחורת זוהי
חורה התסידוח.

בברכה מול טוב
מול טוב

מכתבו של הרבי לשמחת נישואי הורי החתן שיחיו - יום י"א סיון ה'תשכ"ט

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איימקון פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

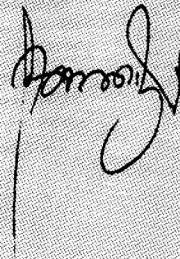
ב"ה, יא' חשרי תשל"ו
ברוקלין, נ.י.

הר"ח אי"א נו"נ קוסק ב"צ
מוח' נתן שי'

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אשר נולד להם בן למזל טוב
והכניסוהו לבריתו של אברהם אבינו ונקרא שמו בישראל
מנחם מענדל שי',

הנה יה"ר מהשי"ת שכשם שהכניסוהו לברית פן
יכניסוהו לתורה ולחופה ולמעשים טובים, ויגדלו ביחד
עם זוג' חי' מחוך הרחבה.

בברכת מזל טוב

מכתבו של הרבי לרגל הולדת החתן שיחי' - כ"ט אלול ה'תשל"ו

וולף - ק.מ.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

בי"ה, כה' אלול תשמ"ח
ברוקלין, נ.י.

האברך מנחם מענדל שי'

שלום וברכהו

במענה על ההודעה ע"ד הכנסו לגיל מצות,

הנה יה"ר מהשי"ח אשר מבן שלש עשרה למצות
יגדל לבן חמש עשרה וכו' כפסק המשנה (אבות פרק
ה'), ויוסיף החמדה ושקידה בלימודו בחורה, בחור
הנגלה וכן בחורת החסידות ויהדר בקיום המצות.
והשי"ח יצליחו להיות חסיד ירא שמים ולמדן.

בברכת כוח"ט

מכתבו של הרבי לרגל חגיגת ברהמצוה של החתן שיחי' - כ"ט אלול ה'תשמ"ח

מכתבים שנכתבו לזקני הכלה הרה"ח ר' משה בנימין קפלן ורעייתו שליט"א

פאטלאן - לונדון

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYocarith 3-9250

חוגם הענרל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארק
ברוקלין נ. י.

ביה"ד' אייר תשי"ד
ברוקלין

הרה"ח הווי"ח אי"א ברוך זוס
בצ"צ טוהאר טשה כניסין שי"

שלום וברכה!

זה עתה נתקבל סכתבו פריה אייר, בו כותב אשר למען חזמן
והסגב הצליח כשליחותו כסדיוה כעלציו, ולמלא שאין כותב יותר פרטים.
וככל אותן כודאי יודע ונסע על הוראת כייקמויה ארסויר וזוקללתייה
נכניס זייע לשרריים צו קלייכען גשסיות און זיי הען -לורוע- רוחניות,
אשר מלשוכו זה מוכן שחא כחא תליא.

מה שכותב אשר יש רופאים מייצגים לכתה את השקדים של כנס
ארי' ליב שי' ומחכים לקריאה סתרוטא לעשות הנתורה. הנה כשה קודם שיעשו
ישאלו את דעתו עוד הפעם, כיון שחלוי זה כמכב האויר בעתה שחא
אזוסרים שבריך פלחסיך השקדים, נוסף על מה שכתב רופאים אין דעתם כיכ
בהחלט לכתה שקדים כמו שהי' בשנים עכברו, ואיך כיהי' יהי' מהשיות
שהי' בשעה טובה ומצולחת ויגדלוהו לתורה ולהוטה ולמצעים טובים.

הנרוע לעניני פרנסתו. הנה ככלל, צריך להשתדל בכל תוקף
שהי' גם הפנסה כגשסיות קצורה עם עבודה בכרם חביד, ששלמד שזתו קרוב
יותר לכנס של אנשי, אם ביודעים או כלא יודעים, ובסילא העבודה בהצלחת
יותר, הנה גם סגד הרוחנית-הדבר מוכן, שנסייאלו הק' שחם הששמיים לחלסיך
ולאנשי ככלל, כל השפעות הנצרכות להם, וע"ר מה שנאמר בשעה רבנו מאין
לי כשר וכו', שלא הי' זה בסדריגתו כלל כמבואר בלקויה ובסילא הוכרחה
השפעה הכשר להיות באמצעות השבעים זקנים, אבל כביז רק עיי טשה רבנו.

וכשהפנסה קצורה בכרם חביד, הרי הצד הרוחני והנשמי מסייעים
זליז, ומה שכותב שנטקנותו עד עתה בכרם חביד מוזיקה לבריות כו', הרי
כשה יש לסדר באופן שלא ליכת בהקציות, היינו אם לעשות כמיעות הרי אין
זה מוכרח להיות כל השנה או רובה, אבל לאיך גיטא שלא לשוך את ידו
מה לגסרי, והשיית ימציא לו פרנסתו ופרנסת כייכ שיחיו בתרחבת הדעת,
ויוסף אומץ-גם בכסות-בהפצת הסעיינות חוצה, וכליטוד הנגלה והסידות
גם לעצמו.

בכרת וי"ח
[Handwritten signature]

תשורה משפחה נישואין

קצטלאן-מנשטער

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

זנחט מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ.י.

בי"ה כד' תמוז תשס"ו
ברוקלין

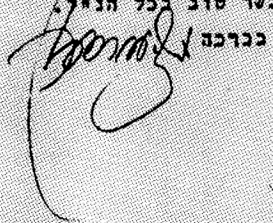
הרה"ח אי"א נוי"ב עוסק כציצ
מוה"ר משה בנימין שי' הכהן

שלום וברכה

בפענה על סכתו סחיי תמוז. תיח על הבטויש אודות
סבב בריאות זנחטו תחי' ויהייר מהשי"ת שילך סבבה הלך וטוב,
ותמיד יבשר טוב אודות עצמו ביב ותטניבה, ומובן אשר גם סבב
הערנסה בכלל זה.

מתניתי סמ"ש, אף כי בקיצור נסרץ, עידהתועדות דחג
מבאולה גאולתנו ופדות נפשו, ויהייר שתוסך התעוררות וששמה
על כל השנה כולה.

בודאי למותר לעוררו, וכן למסור עריו לכל מקום
שהטפתו סנעה-אודות הנחיצות הגדולה לדעת הלכות הצריכות לדעתם
כחיי היום יומים, אשר כשלוספיקם שויץ ובפרט על הסדר מתאריך הזמן,
כה בשעה שכל יוסא ויוסא עביך עבדתי'. ולכן יש להשחלל להנהיג
גיכ ליסוד סיסמיתם מלוקטים, או יותר טוב סיסמיתם מלוקטים סדרך
החיים עם נחייך החיים הנדסט בכמה סידורים, והרי זה כל האדם את
האלקים ירא ואת סיוותיו שסור, ולכן סוכרה בכלל ליסוד התורה בחלקה
המביאה לקיום, אלקים ירא' הליסוד בהלכות הצריכות המביא לראת
סיוותיו שסור, והשי"ת יצליחו לבשר טוב ככל הנחיל

כברכה

קאמלאן - לונדון

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HY00mh 3-9250

זנחם סטנדר שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

כ"ה ט' אלול תשי"ד
ברוקלין

הרה"ח הו"ח אי"א נוי"ג מוסק
בצ"צ סוה"ר סטה בניסין סי' 22

שלום וברכה!

בפענה על סכתבו מעשיק, חנה היל על הבטוי"ט שהנתוח
אצל בנו ארי' ליב סי' עבר בהצלחה, ולכל בי"ב שלום.

נהנימי טייש סבוךך נסיעתו השתדל בדבר הפצת המעיינות
והנצח. ובניגון שישגל לעזוז סידר מנהגים עם, עניי"ט חקק טחם, סאלך
שכפוש עטאם, ולתפ"ס ולעודדם לזמן לזמן בענייני יהדות, אף שלא יק
זה העיקר-אבל/בתור טמל דטמל, הרי רואים במוחש שזה תועלת בי"ב
בגשסיות, כי הרי לאחר הטסק נוגשים עם האנשים עוד הפעם, אם השדיר
הקודם או שדיר חבירו, והקסר עלא בטסק מסייע להגדלת ההשתתפות,
בסוכן.

וכימים האלו, אשר נלשון רבנו הזקן בלקוי"ט ס' ראה
דף לב' ע"ב, חנה סמהים הקביה רש"אין כל מי שרוצה לצאת להקביל
פניו והוא מקבל את כולם כסבר שנים יפות וסראה פנים שוחקות
לכולם וכמ"ס יאר' ה' פניו אליך, הרי יתברך ירא ובי"ב שיחיו
בכוזיים.

ברכה
[Handwritten signature]

נ.ב.

נחה נחקבל סכתבו בו כוחב סידר הצעה משה במנססחר אבל אינו
כוחב כל פרס'ים אודותה, אם זהו בכבוד, בכשרות (שלא יחן עיי"ז הכשר
לענין בלחי רצוי וכיו"ב) אם יחן את כל חילו לאחרים או שסקצה י"ס
גיכ בכרס חביר וכו' וכו' ובסילא יתיעץ עם אנ"ש דאנגליא והשי"ת
ינחתו כמוב לפניו ולפני בי"ב יחיו כאסח.

במכ"ז זה מוסיף הרבי בכתי"ק את המילה הכהן לשמו של הרה"ח ר' משה בנימין שיח"י.
בין השאר, מציין הרבי את הניתוח שעבר בהצלחה בנו הר"ר ארי' ליב ע"ה - אבי הכלה

קאפלאן-סניטער

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
Hyacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח אי"א נוי"נ קונק בציצ
מוה"י משה בנימין שי"י

ב"ה, א' איר תשס"ו
ברוקלין.

ילום וברכה!

במענה על מכתבו סמוצשיק והקודמים לו, בו כותב חתך רעך
רופאים מוסתים שאומרים שמוכרח לנחש השקרים של בחם שחליים, וי"ה רצון
י"ה"י בשעה טובה ומוצלחת, ויגדלות הוא וזוגו בחוץ שאר ילדיהם-שיחיו
לתורה ולחופה ולמסעדים טובים, מחוץ הרחבת הדעת.

ובמיש שפביש הצי"ק לפניו לעשות עמו קביעות בלימוד דא"ח,
הנה כבר ידועים חב"ד, אשר בכגון דא כל הפוסט יד נותנים לו, ובודאי
אם ישנם ענינים שאינם מחאימים בהנהגת הלל, בודאי יהי אצלם של א
י"מס הכשר עליהם, ולכאורה בכלל אין בלימוד התורה נחיתה חסר על ענין
בלחי רצוי איזה שיח"י.

בברכה שבקרב סמס יתחיל לבשר במסעביו
שהשדלותו ויני"על בקפוקה היתחח והפצחה בהצלחה

בכת"ק:

ידועה שיטת חב"ד. בוודאי יהי הלימוד באופן... בברכה שבקרב ממש יתחיל לבשר
במכתיו מהשתדלותו ויגיעתו...

תשורה משפוחת נישואין

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubovitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
NY 11213

מוסד חינוך שניאורסאהן
ליובאוויטש

170 יום יום
ה'תש"ב

ה'תש"ב י"ג, י"ד, י"ה

ד.מ. ס. קאמאן מ

ה'תש"ב

Ваше письмо мне очень понравилось и я с удовольствием
перешлю в Америку, главным образом из-за информации.
Вы не забывайте рекомендовать и Ваш брат каммунит
в New York, который не на все имеет достаточных
Ваше письмо, принимая во внимание, что переезд в
Америку связан с большими расходами и трудностями,
и в общем случае, если даны будут надлежащие
уверенности в Америке, трудно будет думать о
переезде вообще, потому что трудно было бы сразу
обдумать ^{переезд} план о переезде сюда. Вообще-то
если даны будут какие-то гарантии из Англии, можно
обдумать план об эмиграции в Бразилию или в
Францию. Конечно в Бразилию в Антверпене, есть
много очень хороших ^{университетов} с практикой, и по моему
сведению там много людей и еврейских и
и др.

20-22

ה'תש"ב י"ג, י"ד, י"ה
מ.מ. ס. קאמאן
ה'תש"ב

מכתב זה נכתב ע"י המזכיר הר"ר ניסן מינדל (כמוכן בשם הרבי) לרבנית חיה פעשא שתליט"א קפלן, ועל המכתב נותן הרבי מסי הערות בכתי"ק (בשפה הרוסית).

קאפלאן - ברוקלין

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213

Hyacinth 3-9250

חנוכה מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי

ברוקלין, נ. י.

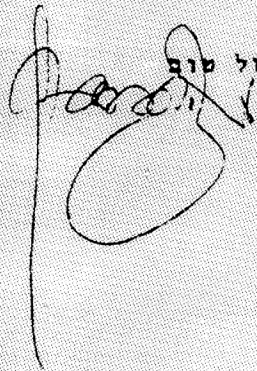
ב"ה, כד' כסלו חשל"א
ברוקלין, נ. י.

האברך הו"ח אי"א נו"נ וכו'
הרב ארי' ליב שי'
וב"ג חי'

שלום וברכה!

במענה על ההודעה מקביעות זמן
החונתם ליום ח' סבא הבע"ל,

הנני בזה להביע ברכתי ברכת מזל
טוב מזל טוב ושחתי' בשעה טובה ומוצלחת
וכן בית בישראל בנין עדי עד על יסודי
התורה והמצוה כפי שהם מוארים במאור שכתורה
זוהי תורה החסידות.

בברכת מזל טוב
מזל טוב

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch

770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.

HYacinth 3-9250

מומח טעורל שיארטאן

כ"ז

By the Grace of G-d
14th of Kislev, 5717
Brooklyn, N.Y.

Mrs. S. Kaplan
17 York Avenue
Prestwich, Lancs.
England

Blessing and Greeting:

I received both of your letters, in reply to which I have little to add to what I have already written to you and spoken to your husband.

As to your writing that you would not complain etc., this, of course, is not the question. For when a change is made it should be such that would not leave room for complaint.

What you write about the qualifications and abilities of your husband, I need hardly tell you that when I pointed out the difficulties of getting established here, it was not because I had suspected that your husband was not sufficiently qualified to cope with the difficulties. I only pointed them out on the basis of my experience, having observed the inherent difficulties here, and how new immigrants, including very capable people, had to struggle to get established, and their position is not what could be desired, to put it mildly. It is not necessary to go into detail of these conditions, since it does not alter the situation. I might also add that in the case of the many immigrants that I have observed, there are also wives capable and willing to work, and some are indeed working to help their husbands, yet their position, as I said, is not satisfactory at all.

Finally, I want to repeat what I have said to your husband: It is not a question of obtaining my permission to come to America; it is only that I feel I have to give my unbiased opinion and advice when I am asked to do so, but the decision is always left to the enquirer. May G-d help you materially and spiritually, wherever you decide to make your permanent residence.

With blessing,

By *Avraham Mendel*

I am writing to you in English because it is technically easier for the Secretariat, but you can continue to write in whatever language you find easiest, including Russian, since I open the mail myself, and understand various languages.

להלן תרגום המכתב מאנגלית לעברית

י"ד כסלו תשי"ז
ברוקלין ניו יורק

גב' חי' קפלן
17 יורק עווניה
פרעסוויטש לענקס
אנגליה

ברכה ושלום!

(1) קיבלתי את שתי המכתבים שלך, ואין לי הרבה להוסיף ממה שכבר לך, וממה שדיברתי עם בעלך. (2) בנוגע למה שכתבת שלא תתלוני וכו', זה כמובן לא השאלה, כי כשיש שינוי זה צריך להיות באופן שלא ישאיר מקום לתלונות.

בנוגע למה שאת כותבת בנוגע לתוארים והכשרונות של בעלך, איני צריך להגיד לך שכשהפניתי את תשומת לבך, אל הקשיים של התחלת המגורים כאן, לא היה זה בגלל שחשדתי שבעלך לא היה מספיק מוכשר להתמודד עם הקשיים אני רק אמרתי לך אותם על הבסיס של הנסיון שלי שראיתי את הקשיים שיש פה, ואיך שעולים חדשים כולל אנשים שמאוד מוכשרים איך שהם התקשו להתחיל פה והקשיים האלו אין כל אדם רוצה אותם, אין צורך להכנס לפרטים ולתאר את הקשיים, כי זה לא משנה את המצב, אני רק רוצה להוסיף שבנוגע להרבה עולים שראיתי יש גם הרבה נשים שמוכנות ויכולות לעבוד. וחלק גם עוזרים לבעליהן ואעפ"כ מצבם זה לא קל בכלל.

למסקנא, אני רוצה לחזור על מה שאמרתי לבעלך: זה לא שאלה שאתם צריכים לבקש את רצוני לבוא להנה, זה רק שאני מרגיש שאני צריך לתת את היעוץ שלי, כשמבקשים ממני, אבל ההחלטה שייכת לשואל. יה"ר שהקב"ה יעזור לכם בגשמיות וברוחניות, איפה שאתם מחליטים לדור בקביעות.

בברכה
חי"ק

נ.ב. אני כותב לכם באנגלית, כי זה מבחי' טכנית יותר קל למזכירות, אבל אתם יכולים להמשיך לכתוב באיזו שפה שקל לכם, כולל רוסית מכיון שאני פותח את הדואר בעצמי ומבין שפות שונות.

בלן - צפח

RABBI MENACHEM M. SCHIV. SON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

ינוס מענדל שניאורסאהן
ליוכאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, יא' מנ"א תשל"ז
ברוקלין, נ. י.

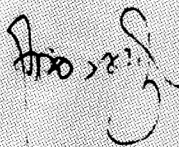
הרב הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ
מה' ארי' ליב סי'

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אשר נולדה להם בח למזל טוב
ונקרא שמה בישראל חנה(חנה)

הנה יה"ר מהשי"ח טיגדלה ביחד עם זוג' חי'
לחורה ולחופה ולמעשים טובים מחוץ הרחבה.

- ידוע מכ"ק אדמו"ר (מוהרס"ב) נ"ע, אשר מנהגו
הוא לאמר גם בלידה בח לחורה ולחופה ולמעשים טובים,
ע"פ מרז"ל (ברכות יז' א) נשים במאי זכייין באקרובי' כו'
באתנוי' כו' ונטריין כו'.

בברכה מזל טוב

מכתב הרבי לרגל הולדת הכלה תחי. במכ' זה כותב הרבי בכתי"ק על השם 'חנה' -
שתליט"א (כמנהגו לכתוב על אשר נקראו 'חנה' עייש אמו ע"ה, את המילה שתליט"א

”איני רוצה כלל וכלל למעט בציורו...”

לפנינו מכתב שמופנה אל זקן אבי החתן שי' הרה"ח התמים ר' אברהם פאריז ע"ה

ט"ז אלול ה' תשי"א

ברוקלין נ.י.

הרה"ח וו"ח אי"א נו"נ וכו' מהור"א שי' שד"ר

שלום וברכה!

מוסג"פ העתק מכתבי כבר נשלחו להרה"ח וכו' ...

והנה הרה"ח שי' מבקש מכתב יפוי-כח שהוא מנהל הרשת דאהלי יוסף יצחק ליובאוויטש, וחפץ לערוך מגבית על זה.

פשוט הדבר, שאיני רוצה להכנס ולסייע בפוליטיקה ובסכסוכים, אבל לאידך גיסא איני רוצה כלל וכלל למעט בציורו, ובפרט שכנראה הוא בעל מרץ ואפשר לנצל כוחותיו בשדה החינוך דאנ"ש. ואפשר כדאי שיתראה כת"ר שי' עם הרה"ג והרה"ח וכו' מהור"א שי' קאראסיק ויתיעץ עמו, כמובן מבלי שידע שזה בשליחותי ולא ירגיש את עצמו מחוייב למלאות פקודה, כי אין זו כוונתי, לההתיישבות שביניהם, ואל בינתו אשען, יוכלו לצרף אליהם עוד מי שהוא אם ימצאו לנחוץ. ובטח ימצאו אופן עבודה שהרה"ח ... יוכל לעבוד אף אל 100%, ולא תהי' בזה כל סתירה, ואדרבה, עוד יהי' סיוע לשאר ענייני עבודה דאנ"ש באהקת"ו.

מכתבי הקודם בטח קיבל במועדו, אבקשו עוה"פ שהן בעניינים דמכתב זה, והן בעניינים הקודמים יכתוב לי את כל האמת כמו שהיא, מבלי להעלים דבר, ועל כגון דא נאמר אל תצדק..., נתקבל מכ' והפ"נ בעד נתן נטע שי' וקראתיו על הציון ח"י אלול - בענין הצעת ההסכם עם חתניו - כיון שזהו מרצונו הוא ג"כ - יתן השי"ת ויהי' בשעטו"מ.

בברכת רפואה שלימה וכתובה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה לו ולכל בני ביתו שי' המחכה לבשורות טובות ומכתב מענה בהקדם.

- חי"ק -

כבר נשלח בפ"ע העתק בלה"ק מקטע שיחתי דשבת מברכים אלול שנשלח ג"כ להרה"ח וכו' וכו' הר"ח שי' האוולין ולאגו"ח בת"א ולצעירי אגו"ח, וכדאי לסדר שיתפרסם באופן המתאים בחוגים היותר רחבים.

שאר חלקי האג' נדפסו באגרות קודש ח"ז עמ' רפט אגרת ב' קמח.

”זבפרט שבמערכת של העיתונים

נמצאים מגזע אנ"ש והקשורים לאנ"ש...”

לפנינו מכתב שמופנה אל זקן אבי החתן שי', ה'מבקר' מטעם הרבי על מוסדות חב"ד באה"ק, הרה"ח התמים ר' אברהם פאריז ע"ה. בין היתר כותב לו הרבי עצה מעניינת איך לגרום למערכות העיתונים בארץ שיסכימו להדפיס חומר הקשור ליהדות וחסידות.

ב"ה. כ"ה סיון תשי"ג

ברוקלין

הרה"ח הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ כו' מוה"ר אברהם שי'

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתביו מט"ז אייר, ז' וי"ח וי"ט סיון, ובטח יכתוב בפרטיות מכל השייך לביקורו של הרה"ג והרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ כו' מוהרב"א שי' גארדעצקי. ולא יסמוך ע"ז שיכתוב אחר, וכידוע הענין דקדירה דבי שותפי...

(ג) ... ותמורת הפרנסה ברו"ג – הנה לע"ע בפועל, אין אלא סכסוכים כו' (משתמש הנני בביטוי היותר רך וקל שאפשר) הן ברוחניות והן בגשמיות. ודי גם בשורותי המועטות בכמות הנ"ל, כיון שכנראה המכ' הם ללא תועלת לגמרי – עד שיכירו = השייכים לזה = שאין להם עצה אחרת, כי אם להשתתף בע"כ בעניינים הנ"ל. וחבל על הזמן – שכמה שנים הלכו לאיבוד, בה בשעה שימים יוצרו ולא אחד בהם.

(ד) מ"ש שכמה מהעיתונים אינם מדפיסים הנשלח להם ע"י חתנו שי' כו', ושואל באיזה אמצעי לאחזו לתקן הענין, הרי הדרך הראשונה צ"ל בדרכי נועם ושלום, ובפרט שבמערכת של העיתונים נמצאים מגזע אנ"ש והקשורים לאנ"ש, שאם רק יסבירו להם שאין הכוונה בזה לכבשם ולהפכם לחסידים מובהקים וקשורים עד למס"נ, הנה ידפיסו כל הנשלח להם, וגם מבלי השתדלות יתירה. כמדומה לי שבמערכת המודיע יש דיעה חזקה להרב שאולזון שי', ובודאי יש למצוא כיו"ב בשאר המערכות. ולפלא שבהיותם על אתר, אין נודע להם ע"ד כל זה. ואולי כדאי לאמר להמערכת, שיודיעו לכאן מהשתדלותם בכדי שישלחו להם הקונטרסים וכיו"ב בתור הכרת תודה כו'.

”זחבל על שנמחק מהשידור נאומו של מר שז”ר שי...”

במכתב שלפנינו מבקש הרבי לשלוח אליו את נאומו של מר שז”ר שנמחק מהשידור שנשלח לרבי, כמו”כ – כותב הרבי – שיש די מקום בהכפר בשביל כו”כ מתיישבים ו”לא על חשבון וקיפוח אחרים”, כמו”כ על הכפר להשתדל שביה”ס למלאכה יבנה כולו בכפר חב”ד ולא שחלקו יבנה במקום אחר.

ב”ה י”ב אדר תשט”ו

ברוקלין

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מח’ שבט וב’ אדר, כן נתקבלו ימים אלו שני חלקי תקליט השידור דהתוועדות דיום ההילולא בכפר חב”ד, ות”ח ת”ח על טרחתו בזה וחבל על שנמחק מהשידור נאומו של מר שז”ר שי – מלבד ההתחלה, ואינני יודע אם נעשה זה ע”י הצענזור או ע”י אחר, ובטח אם ישנו הנאום בכתב ישלחו לי ות”ח מראש, ועל שאלתו אם להשאיר בעבודתו בקודש בכפר או לחפש עניינים אחרים הרי הלא בעיני וביותר שכל אחד חוזר ושואל אותה השאלה שכבר עניתי עלי’ כ”פ, וה”ה בנדון הנ”ל, אשר כיון שכפי שכותב הצליח בעבודתו בהועד לסדר העניינים ולסייע בהתפתחותו הוא השער והצינור לקבלת ברכות השי”ת לאנ”ש שבאה”ק ת”ו שבאו ממדינתנו לפנינו, הרי לדעתי, אין כל מקום לספק, ויצליחו השי”ת שיכוון לרצון כ”ק מו”ח אדמו”ר בהתייסדות הכפר ובאופן פיתוחו.

מה שכתבתי כ”פ ע”ד הקירוב של מר ..., הנה מובן ופשוט שלא היתה כוונתי לקפח ענייניו של מישהוא, אלא שדעתי ברור הוא שישנו די מקום בהכפר בשביל הנ”ל ועוד לכמה מתיישבים (ובלבד שיהיו מסוג המתאים לאופי ומהות תושבי הכפר כפי רצון כ”ק מו”ח אדמו”ר ושיתנהגו ברוחו). וחבל שאין משתדלים בהגדלת מספר המתיישבים, ואדרבא, ולאחר כל המכתבים – הנה גם עתה נראה לי שיש מקום בשביל האברך ..., ובהתבוננות קלה ימצאהו, ולא על חשבון וקיפוח אחרים. קבלתי מכתב מהנהלת בית ספר למלאכה, שבשום אופן אי אפשר שיבנה ביה”ס למלאכה באופן מתאים לתפקידו – אם לא שיגדילו את השטח שנקצב בשבילו, ובטח למותר להאירם על הכרח הדבר, כיון שבי”ס למלאכה הוא תועלת הרבים, ובעתיד הקרוב ג”כ מקור של פרנסה או סניף ופרנסה לכמה מתושבי הכפר, ועל הכפר להשתדל בכל היכולת שיבנה כולו דוקא בכפר ולא שיהי’ אפילו חלק ממנו במקום אחר, ובודאי ידונו על הענין מנקודת מבט זו.

אינני כותב עד”ז באופן רשמי על שם הועד, כי אינני יודע אם זוהי שאלה העומדת על הפרק – מפני הפשיטות שבדבר, ואין ברצוני לעוררה ולהטיל ספיקות בהגישה אלי’.

בברכת הצלחה בעבודתו בקודש

– חי”ק –

"... סוף דבר בנוגע לגדר תיל"

במכתב שלפנינו מביע הרבי את תמיהתו ע"כ שלא מודיעים סופי-דברים בנוגע לגדר, חשמל, עצירת הרכבת, התקדמות בבניית המקוה, ביהכנ"ס וכו'. כמו"כ מביע הרבי תמיהה אודות 'שמועה מוזרה' שמפלגה אחת עורכת התעמלות בהכפר...

ב"ה. כ"ז סיון תשט"ז
ברוקלין

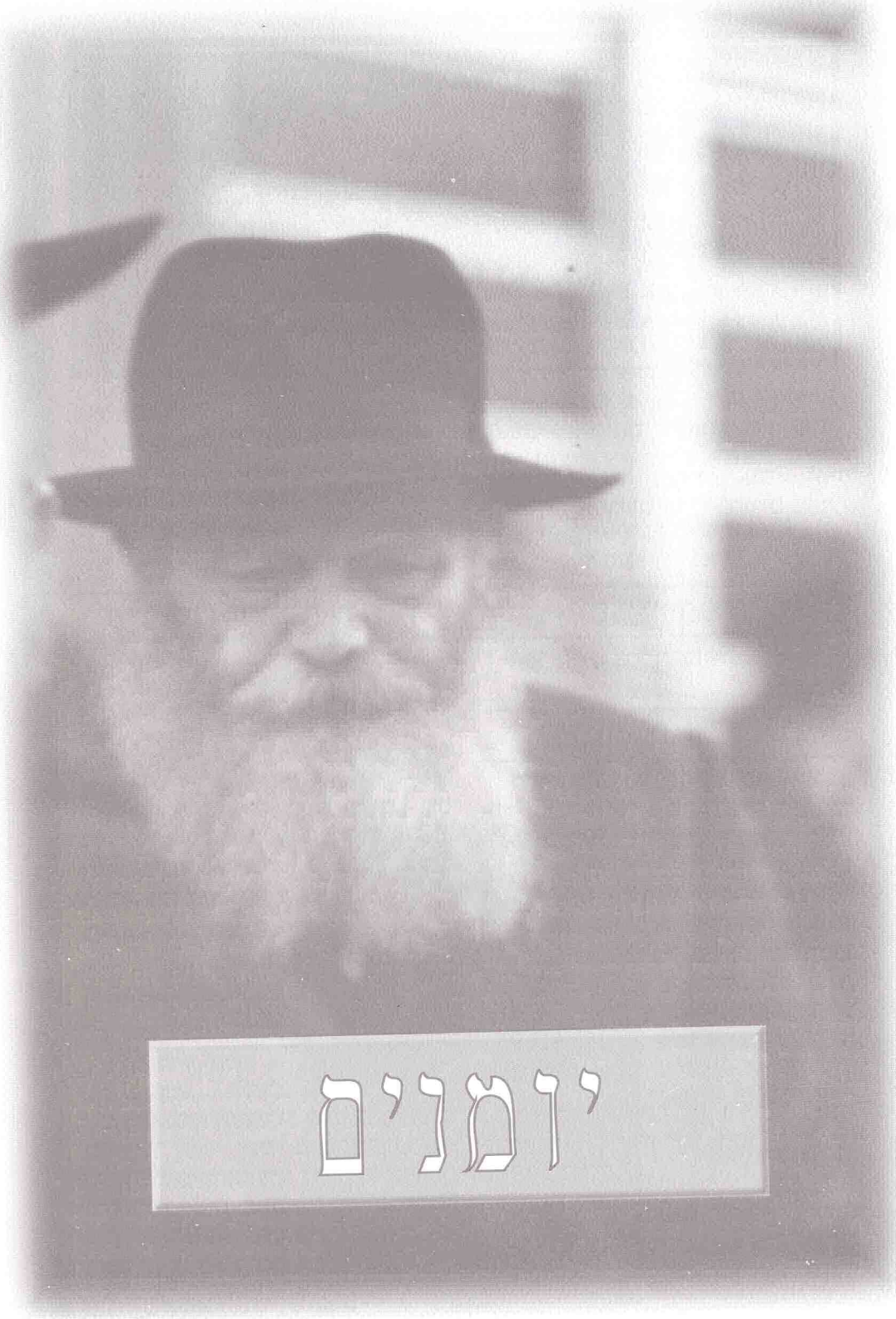
ועד כפר חב"ד
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבם מי"ג סיון עם המוסגר בו, ולפלא שעד עתה לא כתבו סוף דבר בנוגע לגדר תיל, סוף דבר בהנוגע לחשמל והתאורה בכפר החדש וגם הישן, סוף דבר בהנוגע לעיכוב הרכבת איזה פעמים ביום על-יד הכפר, התקדמות בנין הבניינים הפרטיים, התקדמות בהנוגע לבנין בית-הטבילה, האם כבר החליטו סו"ס והתחילו בבנין בית-הכנסת, ועוד ועוד ובפרט בהעניינים שצריך לנצל שעת הכושר להתרגשות והקירוב דאנשי משרדים השונים, שמובן שכל יום שהולך מתקרר הנ"ל, וד"ל. ובטח יודיעוני ג"כ אם ועד הרוחני עדיין 'קיים' ופעולותיו. והרי בנין בית-הטבילה ולהבדיל בית-הכנסת, לכאורה, גם הוא צריך להתעניין בזה, ועאכו"כ בענייני החינוך וכו'. וכן בענין הבא לקמן, והוא:

שלתמיהתי וגם לצערי הגיעתני שמועה מוזרה, והיא - אשר מפלגה אחת עורכת התעמלות בשטח כפר חב"ד, אף שאין מפרטים אם בחדש או בישן, וההתעמלות היא בתערובות דנערים ונערות לבושים כו', ועוד ועוד. ואם יש אמת בשמועה זו, מובן עד כמה מבהיל הדבר. ובפרט שהבא בתלונה כותב - שנעשה זה בסמיכות למוסד חינוך, בני כפר חב"ד, ועוד ועוד. והאומנם גם לדידהו צריך אריכות הביאור בהנוגע לתופעה הנ"ל. וביותר התמי' גדולה, לאחר שהשמאלים נסוגו אחור מעין וכגון דא בירושלים עיה"ק ת"ו - עאכו"כ המפלגה שכותבים אודותה ולאחר הרעש שנעשה בשעתו בירושת"ו. ויה"ר שסוכ"ס יתחילו לבשר טוב, ואין טוב אלא תורה ומצוותי' וכמו שהוא למטה מעשרה טפחים ובחיי היום יומיים.

בברכה

יִזְמַנִּים

ביום א' שוב הגיע אזהרה מהרבי:

"זאל ער וויסן מיט וואס ער שפילט"...

יומנים מכסלו תשכ"ח-תשכ"ט

יומן כסלו תשכ"ח

יום ה' כ"ז חשוון תשכ"ח

נסע על האוהל הק'.

וכמו"כ מסר שהרבי אמר: "מיר אנגי קומען א ידיעה אז די בחורים נעמען ווייטער משקה".

יום ג' יו"ד כסלו

אמר קדיש בכל התפילות.

שי"פ תולדות ומבה"ח כסלו

התוועדות.

מאמר בניגון שיחה ד"ה ויתן לך האלוקים וגו'.

שי"פ וישלח, יו"ד כסלו

התוועדות. עם תחילת ההתוועדות, אמר מאמר בניגון שיחה ד"ה קטונתי מכל החסדים ומכל האמת, המדבר בענין "חסד" ו"גדולה", שקראו מקובלים הראשונים והאחרונים, ועיקר חסד באצי', וזה שישנו גדולה באצילות הוא מצד חסד דאזיל עם כוליה יומי'. משא"כ גדולה זהו למעלה מאצילות, וישנו שם גם חסד, שזהו מש"כ אית חסד ואית חסד, שזהו"ע חסד דלבר (אצי'), וחסד דלגאו (שלמעלה מאצי').

בשיחה שלאחרי זה ביאר (בהמשך להמאמר) החילוק בין חסד שלמעלה לחסד שלמטה.

דיבר שוב, בהמשך להענין אודותו דובר לפני שבועיים, בענין אגודת ישראל

דיבר אח"כ בחריפות גדולה נגד האסיפה של אגודת ישראל שדיברו שם בזילזול על ליובאוויטש ועל יצחק אבינו, ויצא כנגדם בחריפות הכי גדולה שיכול להיות, ועל השומעים שלא מיחו נגד זה.

רש"י כ"ז, א"ב. רש"י הב' לא סיים מפני קוצר הזמן, ואמר שיסיים בהתוועדות הבע"ל.

יום ב' ב' כסלו

היום נמסר מחדקוב בשם הרבי, שלא להתקשר לאף אחד מהמתנגדים, ולא לעשות בענין זה שום דבר, לא בחורים ולא יונגע לייט אינם צריכים להתעסק בזה. (התקשרו לכמה מהם בלילה האחרון).

מקרב לי כי ברבים היו עמדי".

השיחות היו בענין המאסר של כ"ק אדה"ז, שהסיבה להן היתה מצות הצדקה (כיון שההלשנה היתה ששלח כספים לאה"ק), ועל עבודת התפילה שלו, וכן על לימוד התורה, ועל ג' דברים אלו היה הוספה כשיצא ממאסרו.

והוספה זו נתבעת מכאו"א מאתנו, מכיון שיש לנו את הכוחות לכך מימי אדמו"ר הזקן, על דרך ננס על גבי ענק.

אד"ש ביאר שיטת אדה"ז "כי ברבים היו עמדי", שהשיטה היתה לעשות הרבה בעלי תשובה, ולכן נסע (בשליחות הרב המגיד?) במשך 5 שנים כדי לעשות בעלי תשובה, וזהו הכוונה "כי ברבים היו עמדי" (=מאכן רבים מיט עם).

עשה סיום על מס' מכות.

ביאור בשער היחוד והאמונה.

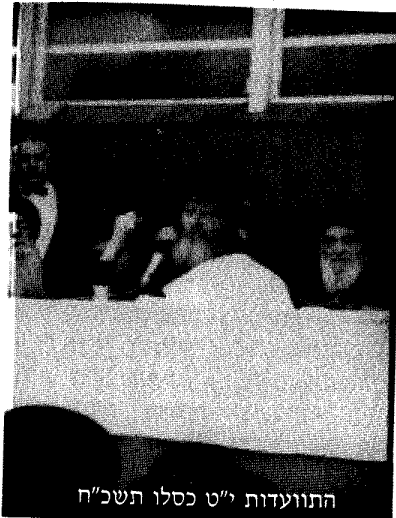
זמן אמירת המאמר לקח כשעה ו-25 ד'.

חלוקת הש"ס. אח"כ אמר שמי שעדיין לא לקח ע"ע לימוד גמרא, שיקחו וילמדו במשך השנה.

אד"ש עשה מגבית.

ניגנו את ניגוני הרביים, ואח"כ את ניגון אדה"ז ניגנו ג' פעמים.

בסוף ההתוועדות, כאשר ערך את המגבית (בעמידה), אמר כ"ק אד"ש כשהמיקרופון בידו הק': "כאמור כמה פעמים איז דער שמש מכריז אז מ'זאל ניט

התוועדות י"ט כסלו תשכ"ח

שהם טענו שאמרו לכ"ק אד"ש דברים שאינם נכונים, ואמר שלא ראש ישיבה א' אמר את זה אלא שנים, ואמר כ"ק: "דברים שאמרת לפניכם שהיה ר"י א', טעות הם בידי, אלא שני ראשי ישיבה". ודיבר באריכות על טענותיהם, ופרך להם את כל שאלותיהם.

על טענה אחת אמר, שאין זו טענה, כ"א בירור בהלכה. הטענה היא, מדוע אמר שמי שדיבר על יצחק אבינו צריך לנסוע למערת המכפלה ולבקש מחילה מיצחק אבינו? - וביאר זה. ואמר בסוף, שאם יהיו שאלות בענין זה, שישאלו במשך השבוע כדי שיוכל לענות בשבת הבע"ל.

ביום א' שוב הגיעה אזהרה מהרבי ע"י חדקוב שאם א' יהסס לעשות משהו בענין הנ"ל (אגו"י), זאל ער וויסן מיט וואס ער שפילט! (=שידע עם מה הוא משחק).

ט"ו כסלו

נסע על האוהל הק'.

חג הגאולה י"ט כסלו

אמר קדיש בכל התפילות.

נוסח המברק ששלח כ"ק אדמו"ר שליט"א ל"י"ט כסלו: "לשנה טובה בלימוד החסידות ודרכי תכתבו ותחתמו".

התוועדות.

אמר מאמר ד"ה "פדה בשלום נפשי

פארגעסן מאכן ברכה אחרונה" (=השמש מכריז: לא לשכוח לברך ברכה אחרונה).

בין השיחות אמר שהיות שהערב בנוסף להיותו י"ט כסלו, זהו ג"כ ליל שישי, ובהשיבות נוהגים לישב בחברותות, אזי הלילה יאריכו בזה יותר מהרגיל, היות וזהו ג"כ י"ט כסלו.

כמו"כ קישר המעשה דר' יונה בעל כנפיים עם חנוכה, מהגמ' "פעם אחת גזרה מלכות הרשעה" (יון). ותבע מכך שבמשך ימי החנוכה יפעלו בענין הנחת תפילין, וכמו"כ בימי ההכנה לחנוכה, ושבימים אלו "יתווספו עשרות, מאות ואלפים ורבבות מניחי תפילין".

ש"פ וישב, כ"א כסלו

התוועדות. דיבר אודות הקשר שבין י"ט כסלו וחנוכה, ששניהם קשורים בהארת העולם. שענין נרות חנוכה הוא להאיר את העולם - עדות היא לכל באי עולם שהשכינה שורה בישראל - חיות העולם ע"י הקרבנות שהיו מקריבים בבית המקדש, וענין המנורה היא להאיר את העולם. ואותו דבר זה גם בנוגע לתורת החסידות, שענינה לגלות ולהאיר את הדבר הוי' שמהוה בכל רגע, ושיש בעל הבחית לבירה זו. וכמו"כ בתורה, להרגיש את נותן התורה שבהתורה, ושהשכל שבתורה לא יעלים על זה.

וזהו"ע נרות חנוכה, שמצוותן להדליק על פתח ביתו מבחוח ומשתשקע החמה, כדי להאיר את העולם בנר מצוה ותורה אור.

מאמר בניגון שיחה ד"ה "והיה בית יעקב לאש ובית יוסף ללהבה" (המשך להמאמרים דש"פ וישלח וי"ט כסלו), מדבר בענין חסד דאברהם וחסד דישמעאל. חסד דאברהם, ענינו ביטול וחסד דישמעאל, הוא בהגבהה והתנשאות מצד שורשו בעולם התהו.

לאחמ"כ דיבר אודות ענין הבחירה בנש"י, כמו בר"ה, שאז נוהגים להזכיר את הענין של "יבחר לנו את נחלתנו את גאון יעקב אשר אהב סלה" את הענין שהקב"ה בחר בנשמות ישראל, עד"ז נוהגים היו רבותינו נשיאנו להזכיר ענין זה גם בי"ט כסלו שאז הוא ר"ה לחסידות.

ביאור בשער היחוד והאמונה, בהמשך לי"ט כסלו.

כמו"כ המשיך בהסיום דמס' מכות, שהתחיל לסיים בי"ט כסלו.

דיבר ע"כ שבפעם הראשונה שהדפיסו את ספר התניא בשנת תקנ"ז היה זה בכ" כסלו, וכמו"כ עכשיו הדפיסו את התניא לרגל י"ט כסלו בשפה האיטלקית, ועוד מעט הוא גם יודפס בשפה הצרפתית.

ועוד ענין שהיו עליו כמה וכמה מניעות ועיכובים וכו"כ העלמות והסתרים, וכבר ירדו כל ההעלמות וההסתרים והודפס כבר "ספר הערכים - חב"ד", ערכי חב"ד, כדי שיוכלו למצוא כל ענין עפ"י סדר הא"ב, "און סי שוין מיט א טאוועל" (=וזה כבר גם עם כריכה).

דיבר גם כן בענין "מעשה הידוע" (בזמן האחרון אודות אסיפת אגודת ישראל, ראה לעיל) בענין טענותיהם, וסתרו להם את כל טענותיהם, וצחק מהם. וסיים: "והלוואי יסתיים רוגזו של יוסף".

נתן בקבוק משקה להר"ר יואל כהן, כדי לחלק.

גמר ההתוועדות כ"ז 15 ד' אחרי השקיעה, ולא מיהר כלל, והסביר באריכות הקושיות שיש ברש"י בפ' מקץ, אח"כ התפלל מנחה והלך מיד הביתה, יצא מ"ז 770 כ"ז 8-9 ד' אחרי השעה 5, וחזר ברבע לשש, והיו כבר לאחר מעריב.

ש"פ מקץ, שבת חנוכה,

מבה"ח טבת

בערב שבת יצא ה'צעטל' בנוגע למבצע תפילין בימי חג החנוכה, ולפרסמו בכל העולם.

התפלל מנחה בשעה 3:15 ונסע הביתה ב- 4:05.

בשבת התוועדות.

בתחילת ההתוועדות אמר מאמר בניגון שיחה ד"ה "עמדת להם בעת צרתם רבת את ריבם דנת את דינם נקמת את נקמתם" המדבר בענין מלחמת הקדושה נגד הלעו"ז. ומבאר זה ע"י משל, שעושים עבור המלך בשר ודם דירה נקיה, ועבור מלך גדול ונורא נקיה בתכלית, שבהנמשל ההפרש בין 'נקיה' ל'נקיה בתכלית', שנקיה בתכלית הוא ענין המיאוס ברע ולא רק שלא יהיה ענין הרע בפועל אלא שלא לתת אפשריות על מציאות הרע, והר"ע המיאוס ברע. והענין של 'דירה נקיה' הוא רק שלא יהיה הרע בפועל, והוא ההפרש בין צדיקים ובינונים המבואר בתניא, והוא ההפרש בין אצי' - שהו"ע לא יגורך רע שאין אפשריות למציאות הרע - ובי"ע. ומצד ענין היניקה, יכול היה להיות בזמן בית שני - אפי' בזמן הבית - מציאות של גלות, שישראל אינם בעל הבית על עצמם. וע"ז צריך את הענין של עמדת להם בעת צרתם.

וזהו ענין נר חנוכה משמאל, שכל המצוות הם בימין דווקא משא"כ המצוות שבשמאל הם בדרך דחי', מלבד מצוות נר חנוכה שענינה ע"ד תורה שמתעסקת בין באלו כשרות ובין באלו טריפות, באופן

בירור אחד, ועד"ז מצות נר חנוכה שענינה להוציא מהלעו"ז.

אמר שיחה (בהמשך להמאמר) שענין היניקה דלעו"ז הוא מצד שמאל דווקא משא"כ מצד ימין. וביא רזה גם בשמות הוי' ואלוקים.

ביאור בפרק י' בשער היחוד והאמונה ביאור בסיום מסכת מכות.

ביאור ברש"י פ' מקץ "טבוח טבוח והכן".

"ליכא מידי דלא רמיזי באורייתא" וענין נר חנוכה בשמאל, שהכוונה בזו לברר את הלעו"ז, ג"כ מרומז בתורה במצוות תפילין שמניחים ביד שמאל, י כהה, שכל המצוות בצד ימין ומצוות תפילין בשמאל מכיון שענינה הוי' לשעבד את היצה"ר.

וזהו השייכות בין תפילין וחנוכה ולכן צריך כאו"א בימי החנוכה להרבות בהנחת תפילין עם יהודים, ויתווסס עשרות, מאות ואלפים ורבבות מניחי תפילין.

והקב"ה יקיים מצותו להוציא את בני ישראל מהגלות, כמ"ש אם יהיה נדחך וגו' משם יקבצך, אוחז בידו של כאו"א, ע שקהל גדול ישובו הנה ושמחת עולם עם ראשם.

ביום ראשון יצא 'צעטל' שני בנוגע למבצע תפילין וביקש לפרסמו בכ"ה העולם.

ביום ראשון נר א' דחנוכה נסע על האוהל הק'.

בזאת חנוכה נסע על האוהל הק'.

יומן כסלו תשכ"ט

שבת מבה"ח כסלו פ' חיי שרה

תשכ"ט

התוועדות. עשה קידוש.

בשיחה הב' דיבר בענין ההתפשטות המעמדות (חיזוק היהודים היושבים באה"ק) שתבע אדמו"ר האמצעי מאדמו"ר הזקן, הגם שהיה אחרי המלחמה הנוראה של נאפוליון, וזהו התפשטות דבינה (אדמו"ר האמצעי) על ענין החכמה (אדמו"ר הזקן), ואח"כ היה את הענין של "נהרא מכיפי מיברך" (שהנהר בעצמו מתפשט ומתרחב), שאדהאמצ"ע עשה קנין חלק בארץ הקודש בחברון. וביאר ענין בעבודת התפילה כמובא במכתבו משנת תקפ"ג (נדפס במאה שערים) דתפילה ענינה התחברות דג' עניינים דאברהם, יצחק ויעקב שכולם תיקנו שחרית מנחה וערבית שהם עניינם אהבה, יראה ורחמים ובכל תפילה יש מכל ג' אלו פסוקי אהבה, ויראה והתעוררות רחמים, וזהו"ע חברון (מלשון חיבור), מתחילה קרית ארבע, היא חברון, חיבור עניינים אלו עד שבא בגשמיות קנין חלק בארץ ישראל.

דיבר בענין ארץ ישראל, ושלל הענין דאלתחלתא דגאולה ח"ו, והיות שחושבים שזה גאולה חאפט מען קלעפ (=חוטפים מכות).

און צודן איז גיווען שכינתא בגלותא וגלות ישראל צוליב אזא ענין ח"ו וח"ו (=והאם בשביל כזו גאולה, היה את הענין של שכינתא בגלותא וגלות ישראל?! ח"ו וח"ו), והיה אריכות

התוועדות. אד"ש עשה קידוש. אמר מאמר ד"ה ואברהם זקן בא בימים. במאמר מדבר בעניין דיפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעוה"ז, ועי"ז פועל עילוי בהנשמה עוד יותר מכמו שהיתה מקודם. ופועל ענין ההילוך בארצות החיים שהולך על ב' בחי' גן-עדן, ג"ע העליון וג"ע התחתון.

בשיחה תבע ללמוד קונטרס התפילה. וז"ל "וואס מצד סיבות שונות ומשונות וואס איך וויס ניט, לערנט מען ניט קונטרס התפילה".

וכמו"כ תבע ללמוד שו"ע אדמו"ר הזקן, "הלוואי וואלט מען דאס אויך אנגהויבן לערנען".

בין הדברים אמר: "וואס דערפאר האבן זיך רבותינו נשיאנו פארלייגט אז מ'זאל לערנען נגלה און חסידות מיט א גיוואלדיקן גישמאק, וואס דער גישמאק זאל זיין מיט א גיוועלד" (=דבר שבשבילו מסרו רבותינו נשיאנו את עצמם כדי שילמדו נגלה וחסידות מתוך תענוג מופלא ושהתענוג יהיה "מופלא").

ביאר רש"י כ"ג ט'.

אגה"ת ביאור בפ"ג.

ערייח כסלו

נסע על האוהל הק'.

העניינים בזה.

אמר מאמר ד"ה אתה אחד ושמך אחד (מאדמו"ר נ"ע ואדמו"ר האמצעי) מדבר בהבדל בין "אור" ו"שם", שם - היות סי נעמט דעם עצם קומט דאס בהעלם (=שם - מכיון שהוא מגיע מהעצם אזי הוא בא בהעלם), אור - ענינה דביקות. הלך לו הקב"ה מהלך ת"ק שנה כדי לקנות לו שם.

רש"י כ"ט ל"ד.

ביאור אגה"ת בפ"ד.

אדמו"ר האמצעי תבע אז יונגע לייט וואס טרעפן זיך זאל מען ריידן וועגן יחודא עילאה ובאופן של הבנה והשגה (=שכששני אברכים נפגשים ברחוב שידברו בנוגע ליחודא עילאה), וכמ"ש הרמב"ם ולא שבט לוי לבד אלא כל וכו' וכו'. והענין הזה איז אופ טאן אין ועל דעם ענין פון יחו"ע אין ענייני העולם זאל זיך הערן אין עוד (=וע"ז יפעול בעולם עצמו את הענין של יחו"ע בענייני העולם).

(גמר להתוועד מאוחר, כרבע שעה לאחרי השקיעה) נתן המזונות והמשקה להתוועד ביו"ד כסלו.

כ"א שהגיש משקה בשבת זו הכניס מהבבוק שהביאו מחדר אד"ש לבבוקו.

אמר קדיש בהתפילות דיו"ד כסלו.

נסע על האוהל הק' ביו"ד כסלו.

י"ד כסלו - יובל הארבעים לנישואין

כ"ק אדמו"ר והרבנית שליט"א

נסע לאוהל הק', כשחזר מהאוהל (לאחר מעריב) נכנסו אליו זקני אנ"ש

לברכו לרגל יובל הארבעים לחתונתו, וברכם בענין כל המברך מתברך בברכתו של הקב"ה שהיא מרובה על העיקר, דיבר בענין מ"ם פתוח וסתום וקשור עם משיח, אריין טאנצען אין י"ט כסלו (=להיכנס ליי"ט כסלו תוך כדי ריקוד).

ט"ו כסלו

נסע על האוהל הק'.

שי"ק פ' וישלח

התוועדות, עשה קידוש, דיבר בנוגע להמברך יהודי צריך לענות, שזהו עפ"י תורה, וא"כ ממשיך למעלה משורש ומקור הברכות, היות וזהו עפ"י ציווי התורה, ע"ד ברכת כוהנים.

דיבר אודות החילוק בין תפילה וברכה, שברכה ממשיך משורש ומקור הברכות משא"כ בתפילה הוא פועל דבר חדש שלא היה קודם לכן, "יהי רצון" - חדש, וברכתו של הקדוש ברוך הוא יש בה ב' המעלות (דתפילה וברכה), ובידך את כל המברכים.

ותבע מכל אלו שלקחו על עצמם בענין לימוד התורה שיקשרו זה לענין הצדקה ואלה שלקחו על עצמם בענין צדקה שיקחו על עצמם ג"כ בענייני תורה (נתנו כ"א סכום 40, ולימוד אגרת התשובה בע"פ), ושהלימוד יהיה בענין של נגלה וחסידות ביחד, אגה"ת כולל נגלה וחסידות, ובעיקרו חסידות, ו"יישר כח על זה".

אמר מאמר בניגון שיחה ד"ה מרגלא בפומיה דרבא תכלית חכמה תשובה ומעשים טובים.

זה למאמר ד"ה אמר רבי אושעיה צדקת פרזונו בישראל, צדקה עשה הקב"ה עם ישראל שפיזון בין האומות, המשך למאמר די"ט כסלו,

מדבר בענין שע"י הפיזור שבישראל נעשה ענין בירור הניצוצות דתוהו, ועי"ז מגיעים לענין פרוזות תשב ירושלים.

רש"י ל"ז, ל"ה, וכל בנותיו. וימאן להתנחם.

אגה"ת פ"א.

התחיל לנגן ועמד על רגליו ורקד בשמחה גדולה. (ניגון שמחה שלו)

אמר שדבר נכון הוא, שלכל שמחה שאדם משתתף בה, כמו בר מצוה וחתונה, מן הראוי שיתן עבור בעל השמחה לצדקה וילמד לזכותו ענין בתורה, "והלוואי שתתפשט תקנה זו בכל תפוצות ישראל", וזה שייך לא רק לאנשים אלא גם לנשים, שהם ג"כ שייכים ללימוד התורה במל"ת ובמ"ע שהזמן גרמא.

יום חמישי כ"ח כסלו נר ה'

דחנוכה

נסע על האוהל הק'.

התפלל מנחה והדליקו נרות חנוכה בביהמ"ד, שרו הנרות הללו לאחר שכ"ק אד"ש רמז לנגן. התפלל מעריב והלך לביתו.

ש"פ מקץ - ראש-חודש - שבת

חנוכה

למפטיר אמר רק ההפטרות של שבת

ביאר רש"י ל"ו ז', ולא יכלה ארץ מגוריהם.

ביאור באגרת התשובה פ"ב בענין מ' צומות.

חג הגאולה י"ט כסלו

אמר קדיש בכל התפילות.

התוועדות בליל כ' כסלו, מאמר ד"ה אמר רבי אושעיה צדקת פרזונו בישראל, מדבר בענין פרזון ופיזור.

אחר המאמר אמר שיחה בענין פרוזות תשב ירושלים ואחזי ידיו על השולחן על תחתית המיקרופון.

אח"כ ניגנו איזה ניגון שמח, ציוה לקשר הניגון עם המילים "פרזות תשב ירושלים".

בהקשר עם סיום מס' יומא שעושה כל שנה בי"ט כסלו, דיבר בנוגע לאגרת התשובה וענין כללי בתשובה, שתשובה, כפי שלומד אדמו"ר הזקן, עיקרה הקבלה על העתיד.

ש"פ וישב

התוועדות, עשה קידוש, דיבר בהמשך לי"ט כסלו אודות תשובה, שעיקרה קבלה על העתיד, ובהפרש בין תורה תפילה ותשובה, ובצד השוה שבג' הדברים, שבכולם יש את הענין של מ' יום, מ' יום שהיה משה בהר סיני, ג"פ מ', ובמ' אחרונים היה תורה תפילה ותשובה, והמעלה שיש בכל אחד על השני.

מאמר בניגון שיחה ד"ה פדה בשלום נפשי מקרב לי כי ברבים היו עמדי, קישר

חנוכה, ולא הפסוקים של ר"ח ומחר חודש, ובהתוועדות אח"כ אמר שלא ראה את הלוח של כולל חב"ד, ששם מובא שאומרים פסוק ראשון ואחרון מהפטורה דר"ח ומחר חודש. ובטח זה מנהג קדום בירושלים שאומרים הפסוקים הנ"ל, וע"כ יש להתנהג כך עד שימצא מקור שאומר הפוך (שלא צריך לומר הפסוקים הנ"ל). אמר שו"ת בענין זה כמובא בראשונים ובאחרונים.

אח"כ דיבר בחריפות אודות כך שלא העירו לו על זה, ואין חולקים כבוד במקום שנוגע להלכה.

דיבר בנוגע לנרות חנוכה שעניינם להאיר על פתח ביתו מבחוץ, ומשתשקע החמה, לרשות הרבים וטורי דפרודא, ושנרות חנוכה מאירים חושך העולם עד סוף העולם.

מאמר בניגון שיחה ד"ה ועל הניסים ועל הפורקן ועל הגבורות וכו' שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה. מדבר בענין מלחמת היונים עם ישראל, שעניינם היה להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך, וענין "כתבו לכם על קרן השור שאין לכם חלק באלוקי ישראל", שהם רצו שיניקת ישראל יהיה מענין קרן השור דלמעלה, וניצוח המלחמה היה ענין המסירות נפש, שזה קשור עם ה"עצם" שלמעלה משינויים, שזהו"ע קרן בפנימיותו שלמעלה מהשכל שהו"ע המס"נ וואס מ'נעמט דער עצם. וזהו"ע דוד שנמשך בקרן נמשכה מלכותו, שקשור בהעצם שלמעלה משינויים, וע"כ נמשכה מלכותו. וע"י העבודה דמס"נ ניצחו את

היונים, שהדליקו נרות בחצרות קדשך וכו' עד להודות ולהלל לשמך הגדול.

ביאר רש"י מ"ב ד'. פן יקראנו אסון.

אגה"ת, ביאור עפ"י חסידות מדוע ג' חילוקי כפרה ולא ד'.

במוצאי ש"ק ניגנו "הנרות הללו" בשעת הדלקת נרות חנוכה, וכמו"כ ביום ראשון נר ח' - זאת חנוכה.

ש"פ ויגש

התוועדות.

ההתוועדות היה מסיבת הפגישה שביקשוהו להתוועד (בתחילת שנה לועזית נהוג אצלם לערוך חופשה, ובזמנו נוהגים היו לנצל חופשה זו כדי להביא כמה שיותר יהודים - סטודנטים לליובאוויטש, ופעמים היה יוצא שהרבי היה מתוועד בנוכחותם, ובתשכ"ט ג"כ היה כך והם עשו סוף שבוע ב"ת 770 וביקשו מל"ק אדמו"ר להתוועד. המו"ל). דיבר בנוגע לתורת הבעש"ט שמכל דבר ישנה 'הוראה', שזאת לומדים מהפטרות השבוע ששאלוהו "מה אלה לך".

מאמר בניגון שיחה ד"ה ויגש אליו יהודא, מדבר בענין סמיכת גאולה לתפילה, הגשת יהודא - תפילה, ליוסף - גאולה, וא"כ היה צריך להיפך (דהרי צ"ל הגשת גאולה לתפילה, כנ"ל) אלא שהגשת יהודא היא לאחר האתעדל"ע של יוסף.

רש"י מ"ד, כ"ב. ועזב את אביו ומת.

אגה"ת.

תיכף ומיד התקבל מברק מהרבי שנשא את המילים:

"נולדתי בניקולייבי..."

מה אמר הרבי על עיסוקיו הרבים של ר' ישראל ג'ייקובסאהן? ■ על הקרובה שביקרה פעמיים ועל תיקון טעות ב'ביטאון חב"ד'... ■ שתי הוראות שהורה הרבי לשליח שהביא אסירים להתוועדות ושתי אפשרויות שהציב הרבי לר' זושא ווילמובסקי... ■ מתי אין צורך ללוש מעיל ביום גשום ומתי אין צורך לחשוש מגניבת מעילים... ■ על ניגון שעבר 'בדור' בשמחת-תורה ב'770, ומדוע אמר הרבי לעוזרת בבית אמו שאין צורך במטריה... ■ פרסום ראשון של רשימות דברים שנאמרו בהתוועדות וב'יחידויות' משולבים בשביבי סיפורים ופתגמים שלא ראו את אור הדפוס - שיש בהם ענין לרבים

משיח יתבע אתכם...

ישראל): משיח יבוא ויתבע אתכם, הוא יבוא לישיבה וישאל "איפה הרב ג'ייקובסאהן?" ויענו לו "הוא נמצא בבית-רבקה!" הוא יבוא לבית-רבקה וישאל אודותכם, ויענו לו "הוא נמצא באתרוגים!" הוא ילך לשם ושוב ישאל אודותכם, ויענו לו "הוא נמצא בחברא-קדישא"³.

בחול-המועד סוכות תש"י התקיימה בהתוועדות "שמחת בית-השואבה"¹, בהתוועדות זו (שהיתה מעניינת ביותר) הרבי נתן "חלק" לכמה וכמה ובין היתר הרבי אמר להרה"ח וכו' ר' ישראל ג'ייקובסאהן ע"ה את הדברים הבאים (בהתייחס לעיסוקיו הרבים של ר'

1. התוועדות זו התקיימה עקב בקשתם של הרה"ח ר' מרדכי ע"ה שוסטערמאן, והרה"ח ר' יהודה לייב שי' גראנער - יבדלחט"א - היות ש'הפסידו' התוועדות עקב הוראה של הרבי אליהם לעסוק בהדפסה של קונטרס מסויים ובקשו מהרבי "למה נגרעז" וכשהרבי שאל מה דעונם ביקשו שהרבי יתוועד שוב, והרבי הסכים.
2. ראה אודותו בספר זכרונותיו - 'זכרון לבני ישראל' (לוקט ונערך ע"י הרה"ח ר' שלום דובער שי' ליון, שבט תשנ"ו, ניר-יוק).
3. אודות התוועדות זו ראה בקונטרס "תורת ימי בראשית" (שי"ל לאחרונה בניר-יוק) מדור "פניני בראשית", וכן בספר "למען ידעו - בניס יולדו" להרב מרדכי שוסטערמאן ע"ה (עמ' 97).

מעשה ב"מה נשתנה" ובמצה

אצל הרבי הקודם בסעודות ליל-הסדר הי' שואל את ה"מה נשתנה" הילד יוסף זלמנוב, בתשי"א בליל א' של פסח הוא נכנס לרבי והרבי אמר לו שהיות שהיום בלילה לא יתנו לו לשאול "מה נשתנה" כהרגלו מטעמים מובנים, ממילא שישאל כעת את כל הנוסח של "מה נשתנה" וכן הווה שעמד בפני הרבי ואמר את כל הנוסח, לאחר מכן הרבי הוציא מצה והושיט לו, והילד אמר לרבי שאביו קיבל כבר?! והרבי ענה לו שהוא לא יוצא ידי חובה במצות שאביו קיבל...

סגולה לכאבי שיניים

הרה"ח הרה"ת וכו' ר' פנחס אלטהויז ע"ה נכנס לרבי בשנת תש"י ואמר לרבי שהרבי בליובאוויטש הי' משתמש בסגולה נגד כאבי-שיניים בקידוש לבנה⁷. הרבי ניגש ושאל ע"כ את הרבי הקודם (בכלל באותה תקופה הרבי נהג לשאול את חותנו הרבה), והרבי הקודם השיב שאכן כך הי' המנהג, והוסיף שזכור לו שפעם כאבו לו השיניים ואביו - הרבי נ"ע - אמר לו להזכיר בקידוש לבנה.

"פתח לנו שער..."

ו' תשרי תשכ"ו חל בשבת (כאותה קביעות של השנה העברה) והרבי נסע להציון ביום שישי. הרבי יצא מהציון כשעה לפני כניסת השבת ונכנס לרכב. כשהנהג - הרב קרינסקי - רצה לצאת גילה ששער המקום סגור, וכשפנה להשער השני גילה שג"כ הוא סגור. הרב קרינסקי יצא מהרכב וניסה להרים את השער בכוח והנה הוא מבחין שהרבי יוצא ג"כ מהרכב ומתחיל לעזור לו בפתיחת השער... וכך הם יצאו, כשיצאו לדרך הי' על הכביש תנועה כבידה של כלי-רכב והנסיעה התנהלה באיטיות רבה ובפועל הגיעו לקראון-הייטס כמה דקות לאחר זמן הדלקת הנרות⁸.

"כבדהו וחשדהו"

חסיד א' נכח פעם בחדר ה'מזכירות' והמזכיר א. קווינט⁸ פנה אליו בבקשה שיציע לו אחד שיכול ללכת לביתו של הרבי, היות שהגיע לשם מכתב-אקספרס עבור הרבי (שבאותה שעה הי' ב'770), החסיד 'הציע' את עצמו וכשקיבל את אישורו של המזכיר פנה והלך לביתו של הרבי. כשהגיע, פתחה לו הרבנית ע"ה והושיטה לו את המכתב, לפתע הביטה

4. ראה ספר 'היכל מנחם - במה לפירסום כתבי כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש' (בעריכת הרב מרדכי מנשה שי' לאופר) ח"ב עמ' רז - ט.
5. בא כוח רבוה"ק באה"ק ת"ו. נפ' ט' אייר תשכ"ג בתל-אביב, מנ"כ בעיר צפת.
6. לא ברור על מי הכוונה, האם על הרבי הקודם, או שמה על הרבי נ"ע.
7. כך ג"כ מנהגו של הרבי (כמו"כ עיין קובץ 'מנהגי מלך' עמ' 46).
8. בשם הרב חיים יהודא שי' קרינסקי.
8*. ראה אודותו גליון 'כפר-חב"ד' מס' 714.

בארדיטשובר'ס הנהגות'

פעם היה הסדר שהבחורים בישיבה היו מקבלים מהרבי דמי'חנוכה, לפני"ז היה הרבי מקבל דו"ח מהנהלת הישיבה אודות הבחורים ואופן הנהגתם וכו'. היה בחור שעבר, על אף שלא הי' כ"כ בסדר וכו' אלא שהנהלת הישיבה המליצה עליו זכויות וטובות, והרבי נתן לו. לאחר-מכן התבטא הרבי בפני אחד מחברי המזכירות - "מה הם מתנהגים עימי ב'הבארדיטשובר'ס הנהגות?...?"¹⁴

חזנות שלא במקומה

כשהרבי לימד את הניגון "רחמנא"¹⁵ ביקש (לאחר שסיים לנגן) מהחזן הרה"ת ר' משה שי' טלישבסקי שיחזור על הניגון, ר' משה חזר על הניגון - כהרגלו - באופן של חזנות, פנה אליו הרבי בתמיהה - "תבירי ליבא מיט א חזנות?"

ה'אייכה' של הרבי

עיתונאי נכנס ליחידות, והרבי דיבר אתו שכל יהודי צריך לשאול את עצמו

בו במבט חודר ופנתה אליו בבקשה שיחזיר לה את המכתב, כשהחסיד החזיר לה אותו היא לקחה את המכתב והדביקה אותו (ע"י רוק) מחדש והחזירה לו את המכתב על-מנת שיעביר אותו...⁹

אל דאגה...

בא' השנים, בערב יום כיפור ביקרו אצל הרבנית חנה ע"ה הרב ר' גרשון חו"ס וזוגתו (היא היתה קרובה של הרבנית). כנראה שהיא דיברה עם הרבנית יותר מדי והרבנית היתה כבר יגיעה וכו'. לאחר שיצאו, הרבי נכנס ואמו הרבנית אמרה לו ש'הקרובה ביקרה כאן...', ענה הרבי בחיך לאמו - "אל דאגה, גם אצלי היא כבר היתה..."¹¹

תיקון טעות

נכתב פעם - משום-מה - ב'ביטאון חב"ד"¹² שמקום הולדתו של הרבי היה בעיר יקטרינוסלב¹², תיכף ומיד התקבל מברק מהרבי שנשא את המילים - "נולדתי בניקולייב"¹³...".

9. סיפור זה שמענו מפי הרה"ת ר' מאיר שי' מ. מקראון הייטס, שהוא הי' זה שהעביר את המכתב, כנ"ל.
10. נולד בשנת תרמ"ו, היה משגיח זמני בליובאוויטש, רב בעיר אלכסנדר'י עד תרצ"ב, ועבר לאה"ק, דיין בחיפה, נפ' בשבועות תשל"ח. מנ"כ בהר"הזיתים.
11. בשם הרה"ת ר' בנימין שי' אלטהויז שהוא היה נוכח בשעת מעשה בביתו של הרבי.
12. עיין בספר "מקדש מלך - אוצרות רבי, מ'מעשיו תורתו ועבודתו' של כ"ק הרבי מליובאוויטש" - כרך ב' עמ' 286. (י"ל ע"י הוצאת 'אשל', ישראל תשנ"ז).
13. כפה"ג הכוונה היא למה שנכתב ב'ביטאון חב"ד' חוברת חמישית (תשי"ד) במאמר "כל השביעין חביבין" - "כ"ק אומ"ד שליט"א נולד ביום י"א בניסן תרס"ב בעיר יקטרינוסלב...". וראה באותו

ויש להתייחס אליהם כהוגן, ולא לעבוד אתם בצורה של אי-סדר ו'בלאגן'¹⁸.

עפ"י שולחן-ערוך

הרה"ת וכו' ר' ראובן שי' דונין כתב פעם לרבי שכל מה שהרבי יורה לו לעשות, הוא מוכן לעשות על-מנת שיהיה לקירוב וזירוז הגאולה. לאחר זמן יצא פתק שנשא ג' מילים: עפ"י שולחן ערוך...¹⁹

מהו הפחד?

פעם עבר הרבי ליד הכיור ב'770 (בסוף הפרוזדור - ליד חדרו של הרב חאדאקאוו) והבחורים ששהו בזאל באותה השעה ניסו להציץ ולראות את הרבי, כשראה זאת הגבאי הרה"ח התמים ר' יוחנן ע"ה גורדון²⁰, שאל את הבחורים (בדרך הצחות) "מה אתם פוחדים, שיגנבו לכם את המעילים...?" כשהרבי שמע זאת, 'פרץ' בצחוק. (א' מהבחורים שנכחו שם סיפר שיכלו לשמוע הצחוק).

"מים גנובים..."

בא' הפעמים שנשלחו בחורים מטעם המל"ח, ראו שני בחורים²¹ במהלך שליחותם ספר של חסידות שמוחזק אצל

'אייכה'¹⁵, והרבי האריך בענין זה (כמו"כ הרבי סיפר לו את הסיפור הידוע אודות אדמו"ר הזקן בבית-האסורים¹⁶), העיתונאי הרהיב עוז ושאל את הרבי מתי הרבי שואל את עצמו את השאלה של 'אייכה'? - ענה לו הרבי "כשאני מסתכל על מצב החסידים שלי..."

עבודת השליחות

אחד השלוחים שי'^{16*} נכנס ליחידות ושאל את הרבי מספר שאלות שהעיקר עליו באותה התקופה: (להלן תוכן הדברים בלבד) שאלה: מדוע עבודת השליחות כל-כך קשה? על-כך השיב לו הרבי: הרי כתוב בהדיא בתניא - "כל מעשה עולם-הזה קשים ורעים והרשעים גוברים בו"¹⁷.

שאלה: לפעמים אני משקיע כוחות רבים בנוגע לעבודת השליחות בב. (מקום השליחות - המו"ל) ואני נוחל אכזבות, ויש אי הצלחות וכו', האם זה בהשגחה פרטית או שמא אי-הצלחה פרטית שלי? תשובת הרבי: לפעמים זהו בהשגחה פרטית ופעמים זו אשמה אישית.

שאלה: הבעה"ב בב. עשו פגישה ביניהם ולא רוצים אותי, וחפצים שאעזוב את המקום?! השיב לו הרבי: עם בעלי-בתים יש לעבוד בצורה מסודרת

19. מפי בעל המעשה שי'.
20. נולד כ"ג אייר ה'תרנ"ד. היה שו"ב בדאקשיץ, מתרצ"א שו"ב בארצה"ב, גבאי בביהמ"ד ליובאוויטש שבליובאוויטש ומנהל גמ"ח "שומרי שבת", נפ' כ"ט מנ"א תשכ"ט.
21. התמימים: מ. גראנער וב. אלטהויז.

15*. בראשית ג', ט'.
16. עיין ספר התולדות לרבינו הזקן פ"ז 677-675. כמו"כ ראה לקו"ש ח"א 75-73.
16*. השליח הרה"ח ר' מ.ג. שי'.
17. תניא, פרק כ"ד.
18. מפי בעל המעשה שי'.

בטאון בחוברת שביעית (תשט"ו) - "תיקון טעויות - בבטאון חב"ד חוברת ה' בעמ' 25 נכתב בטעות שכ"ק אד"ש נולד בעיר יעקאטרינסלאוו, האמת היא שכ"ק שליט"א נולד בעיר ניקולייב".
13. אודות שתי העיירות (יקטרינוסלב וניקולייב) ראה בספר 'ערי ילדות' - בעריכת הרה"ת ר' יוסף יצחק שי' קמינצקי. (י"ל בכפר חב"ד, סיון תשנ"ה).
14. בשם א' מחברי המזכירות שי'. כמו"כ עיין ספר "היכל מנחם - במה לפירסום כתבי כ"ק הרבי מליובאוויטש" ח"ג עמ' רו. כן ידוע שבמקרים רבים מעין אלו התבטא הרבי "וכי חושבים שאני לא יודע?..."
15. בשנת תש"כ. (ראה "שיחות-קודש - תש"כ, שיחת ליל שמחת-תורה, שם מבאר הרבי שבתחילה יש לנגן ניגון זה מתוך מתינות ואח"כ מתוך שמחה. ע"ש בארוכה).

כלפיהם שום יחס מיוחד וכל זה על-מנת שלא להבליט אותם בתור קבוצה של אסירים.²⁵

"מים רבים לא יוכלו..."

בא' ההתוועדויות שהתקיימו ב'שאלאש' - בתקופה הראשונה לנשיאות - ירד גשם חזק מאוד ללא הפוגה. הרבי נכנס להתוועדות ללא מעיל, במהלך ההתוועדות א' מהנוכחים הצטנן והתעטש, לאחר תקופת זמן נכנס הלה ליחידות והרבי שאל אותו באם בשעת ההתוועדות הוא היה עם מעיל על גופו? הלה השיב בחיוב. שאל אותו הרבי: "פארוואס...?"

זה הרבי שלי...

בתקופה הראשונה לנשיאות הי' מגיע להתוועדויות הרבי בחור מקורב בשם פישר, הוא נהג לדחוף ולהדחף כמה שיותר והבחורים שמו לב שזה ממש 'מצוה' אצלו, פעם ניגשו אליו, ושאלו אותו בתמיהה על פשו הענין, סיפר להם הבחור שהוא היה ב'מקרה' באותו מעמד ידוע של ה'תשליך' שהרבי קפץ מעל השער הגבוה (ב"פראספקט פארק" בשנת תשי"ז²⁶), "אני במקצועי" - המשיך לספר ה'מקורב' "עוסק בספורט,

אחד, והוא לא נתן להם אפילו לעיין בספר זה עד שהפצירו בו ונתן להם לעיין. פעם כשלא הי' שם לקחו את הספר בגניבה וצילמו אותו על אותו צבע נייר כשהיה מקודם והניחו אצלו, ובאו עם הספר ל'מרכז', כשהרבי הגיע נתנו לו את הספר, ואמר להם הרבי שזה זמן רב שרצה בספר זה, ושאל אם נתנו לאיש משהו תמורת הספר? הבחורים ענו שצילמו את הספר והניחו אצלו, והיה ניכר על הרבי שביעות רצון, ונכנס לחדרו.²²

(אי) יחס לאסירים

א' השלוחים²⁴ הביא קבוצה של אסירים^{24*} לפארבריינגען של הרבי, לפני שהרבי נכנס להתוועדות, הרבי הורה שבמהלך ההתוועדות לא תעמוד כל הקבוצה ביחד במקום אחד, אלא שיהיו מפוזרים ברחבי הזאל, וכמו"כ הרבי אמר שבמשך ההתוועדות הוא לא יראה

24*. ראה בלקו"ש חכ"ה מכתב מערב ימי חנוכה תשל"ט - "לבני ובנות ישראל הנמצאים (לעת עתה) בכלא".

25. מפי הרה"ת ר' שלום דובער שי' בוטמאן.

26. ראה 'אוצר מנהגי חב"ד' - אלול תשרי - עמ' קמג קמד ולמ"מ שמציין שם. (י"ל ע"י 'היכל מנחם' - בעריכת הר' יהושע שי' מונדשיין).

22. מרשימות שרשם א' מהתמימים ב'770 בשנת ה'למ"דים'.

23. ראה אודותו ב'ספר תולדות חייו של הרה"ח ר' אברהם אבא הרופא הנודע בשם ד"ר זעליגזאן, (בעריכת בנו הרב מיכאל אהרן שי' זעליגזאן).

24. הרה"ת ר' שלום דובער שי' ליפסקר.

לאחר הבירור

באחת השנים בשמחת-תורה, ביקש הרבי שינגנו מ'זמרת-הארץ'²⁹, אחד החסידים³⁰ שהגיע לבית-חיינו מארץ הקודש פצח בניגון של א' החצרות החסידיות, לפתע הרצינו פני הרבי ואמר: "דאכט זיך אז מ'זינגט דאס אין לעומ"ז..."³¹ ואחר-מכן הוסיף: "נו, מסתמא איז דאס לאחר הבירור", והורה לנגן ניגון אחר.

ב' אפשרויות

הרה"ח וכו' ר' זוסיא ווילימובסקי³¹ ע"ה ישב פעם על מדרגות הכניסה ל-770 כשהוא עצוב (היתה אז פרשיה מסויימת) ולא שם-לב שהרבי מתקרב, כשהרבי הגיע וראה אותו, פנה אליו ואמר: "או שתהי' בשמחה, או שתגש להתפלל".

הרבי הראשון

באחת ההתוועדויות סימן הרבי לנגן את כל ניגוני רבותינו נשיאנו - כרגיל בזמנים מיוחדים וכיו"ב. כשהחלו לנגן את הניגון הראשון הורה הרבי להפסיק ואמר: "קודם-כל יש לנגן את הניגון של הרבי הראשון הוא משה רבינו" (הניגון הוא): "ויהי בישורון מלך"^{31*}...³²

וכאשר ראיתי את הצורה והזריזות בה הרבי קפץ מעל השער לעברו השני, אמרתי לעצמי - זה הרבי שלי!... ומאז הדרך בה אני מבטא את מה שראיתי כ'חסיד' - זהו ע"י הדחיפות...²⁷

יחס לרבי

הי' בחור מסויים שבמשך התוועדות שלימה הושיט את כוסו על-מנת שהרבי יענה לו 'לחיים', אולם הרבי ענה רק לקהל מסביבו ולעבר הבחור עצמו לא הביט הרבי כלל, וכך הווה כמה וכמה פעמים, הבחור הי' מאוד נבוך, ואביו הכניס פתק לרבי על הענין. כעבור זמן התקבל תשובה שתוכנה היה: "בימים האחרונים אירע שנכנסתי לביהמ"ד להתפלל וראיתי שאותו הבחור ממשיך לעמוד במקומו ולא 'מתייחס'..."

בליובאוויטש אין קרם...

באחת השנים בחלוקת 'לעקאח'²⁸, עברה ילדה קטנה וכשקיבלה את ה'לעקאח' מידי הרבי היא פנתה בשאלה אל הרבי "איפה הקרם?" - ענה לה הרבי: "בליובאוויטש אין קרם"²⁹.

27. מפי השליח רב-הפעלים הרה"ח ר' גרשון מענדל שי' גרליק.

28. ראה 'אוצר מנהגי חב"ד' - אלול תשרי - עמ' קפא-ב'ג.

29. מפי הרה"ת ר' יוסף יצחק שי' גורעוויטש.

29*. בראשית מג, יא.

30. הרה"ת ר' א.ל. שי'.

31. ראה אודותו בספר 'הפרטיזן' - בעריכת הרה"ת ר' אורי שי' בן-שחר. (י"ל ע"י רשת אהלייזס-יצחק ליובאוויטש באה"ק).

31*. דברים לג, ה.

32. בשם הרה"ת ר' יואל שי' כהן.

שנים ישנים ב-770

הראשי של ארץ-ישראל - נכנס פעם ליחידות אצל הרבי הקודם, בצאתו משם סיפר לבחורים שעמדו סביבו מעשה שהי: "אבי"³³ - פתח הרב בסיפורו "היה זמן מסויים בצרפת, בא' הימים הוא שמע שהרבי הרשב"ב נ"ע אמור להגיע לשם, ועשה לעצמו חשבון שמן הראוי להכנס אליו ולשוחח עמו וכיו"ב, וכמו"כ חשב שמכיון שהוא מתעתד להכנס להלויבאוויטשער רבי - יש ללמוד את ספר היסוד של חסידות חב"ד שזהו ספר התניא, כי מן הסתם הרבי יכול לשאול שאלות וכיו"ב, וגמר בנפשו שבלילה לפני פגישתו עם הרבי הוא ישב וילמד תניא, וכך היה, ישב כל הלילה ועבר על התניא מתחילתו ועד סופו, למחרת הגיע למקום האכסניה של הרבי נ"ע ושוחחו על הא ועל דא, אבל מספר התניא, - סיים הרב הרצוג את סיפורו - "לא שאל הרבי נ"ע אף שאלה אחת"³⁴.

"הנותן לשכוי בינה"

הרבי נכנס פעם ל'זאל' בשעה מאוחרת ביום, וראה את אחד הבחורים אוהז ב'ברכות-השחר'. חיך הרבי ואמר - "א קלוגער האן..." (תרנגול פיקח).

אלעזר שיח' היילפרין.

34. מפי הרה"ח ר' י.ל. ש' פאזנער. (הרב הרצוג ז"ל ביקר בנייריורק בשנת תש"ח. ביום ב' דחג השבועות של אותה שנה (שחל בשבת) רצה שהבחורים ישלמו לו מנין לתפילת מנחה. מכיון שבאותה שעה התקיימה התוועדות של הרבי הקודם, הבחורים לא חפצו להשלים לו מנין, אבל הרבי - הרמ"ש דאז - אמר שהבחורים לא יכנסו להתוועדות אלא באם ילכו להתפלל עם הרב הרצוג, לאחר שחזרו, הרבי קם ממקומו כו"כ פעמים לוודא שכל הבחורים שהיו שם יכנסו להתוועדות).

אירע פעם שאחד החסידים (הרב ע"ה) ישן בא' הלילות על ספסל ב' כשטלית מכסה את פניו, בהמשך ילה נכנס הרבי לזאל וראה אותו וקרא מו הפרטי מספר פעמים אך הלה לא (הוא שמע שהרבי קורא בשמו, אך בייש לקום לפני הרבי). כעבור תקופה ס אותו החסיד ליחידות והביע את ויהתו, מהיכן ידע הרבי שהוא היה זה שן על הספסל מתחת לטלית?! ענה לו בי ש"ישנם שנים שאני יכול להאמין 'הם שהם ישנים ב-770, והאחר אינו מצא כעת, ממילא זה אתה"³³.

נמצא - כשומע

באחת מחלוקות כוס של ברכה עבר זד ששאל את הרבי האם הוא יכול שתות את היין שהרבי מזג לו היות הוא לא שמע את ההבדלה מהרבי. שאל יתו הרבי באם בשעת ההבדלה הוא הי' כח ב-770 והלה השיב בחיוב. ענה לו רבי - א"כ יכול אתה לשתות.

תניא בלילה ו... אכזבה

הרב הרצוג - שלימים נהיה לרבה

33. מפי א' מבני משפחתו של בעל המעשה.

הרב יואל הרצוג - רבה של הקהילה החרדית בפאריז. הרבי הקודם מגלה באחד ממכתביו להרב יצחק אייזיק ע"ה הרצוג כי באחד מביקוריו של אביו - הרבי נ"ע - בפאריז, דאגו לו מבית אביו - הרב יואל - לסיפוק צרכיו המיוחדים. בחזרו לביתו סיפר הרבי נ"ע לבנו על רשמו ממשפחת הרצוג וכמו"כ סיפר בין היתר כי התענג להכיר את הרב הרצוג הצעיר שהוא 'דיינער ת"ח' (תלמיד-יחכם ז') - (פרטים אלו לקוחים מ'מי מלך' ח"א עמ' 383). כמו"כ ראה בימי מלך' ח"ג עמ' 1172 את עדותו של הרה"ח ר' שמואל

מחילה מנפטר

אדמו"ר נ"ע³⁵.

ביטולי

פעם הרבי יצא מ-770 בשעה מאוחרת בלילה (כמדומה שהיה בשבת) והלך לביתו. כשהגיע הרבי לפינת הרחובות איסטערן-פארקווי וברוקלין, הרבנית המתינה שם (כנראה דאגה עקב השעה המאוחרת), כשראתה את הרבי פנתה לצד, וכשהרבי עבר לידה הנהן קלות בראשו, הרבנית חיכתה שהרבי ימשיך ומיד הלכה אחריו³⁶.

הנהגה לרבים ועצה לאתכפיא

הי' בחור שנכנס ליחידות אל הרבי עם אביו, ואביו התאונן בפני הרבי שבנו אינו רוצה לטעום מאומה לפני התפילה, אמר הרבי לבחור - "כך השווער נהג, כך אני נוהג, וכך אני אומר לך שאתה תנהג, ובאם דווקא רצונך להתנהג ב'אתכפיא' - תוכל לשים על העוגה מעט מלח..."

א פנימיות'דיקער חיצון...

הי' חסיד שעשה לעצמו 'קביעות' כל ערב-שבת לסדר את המפה שעל העמוד' של הרבי בזאל. (המפה היתה מונחת כשהיא מקופלת על העמוד, וזמן-מה

הרה"ח ר' אלכסנדר ריינין³⁴ נפטר בשנת תשי"ח (באותו השבוע בו נפטר הרה"ח וכו' ר' דובער ע"ה חאסקינד). מספר שעות לאחר שיצאה נשמתו נכנס המזכיר הרה"ח ר' משה לייב ע"ה ראדשטיין לזאל ושאל מי מהבחורים מוכן לנסוע לבית-החיים, הבחורים שלא הכירו את הנפטר לא רצו לנסוע, וכך יצא שאף-אחד לא נסע. בשבת לאחר-יזה דיבר הרבי אודות המאורע שהתרחש במשך השבוע והחל להפליג בשבחו בארוכה, וכן אמר שיש לבקש מחילה מהמנוח ש'לא נספד כהלכה' (כל' הגמ') וכה היו דברי הרבי: "צווישן די עניינים הבלתי-רצויים וואס מען דארף מתקן זיין קודם ר"ה, איז דא אויך א ענין וואס ס'איז געווען היינטיקע וואך, א ענין כל' הגמרא שלא נספד כהלכה, איך רייד דאס וועגן ריינינען, ער איז געווען א שטילער איד, ערגעץ ניט גמישט זיך, נאך בנערותו האט ער גהאט שטארקע קירובים פון רבי'ן נ"ע, אין תו"ת האט ער ניט געלערנט, ווילע ס'איז ניט געווען מתאים מצד גיל שנותיו... איז דאך געווען בפנימיותו א חסידישע איד..." לאחר מכן ביקש הרבי לומר 'לחיים' עבורו והוסיף: "בודאי יהיה זה גם נחת-רוח לכ"ק"

34. ראה 'אגרות-קודש - כ"ק אדמו"ר שליט"א ח"א עמ' ל"א (תרגום מצרפתית) - "...יש לי גם טובה אישית לבקש מאתכם: המדובר הוא אודות ידיד יקר מהמשפחה שלנו, מר אלכסנדר ריינין - גר בפאריז - ומבקש לסדר עבורו אפידיביט, הוא ואשתו סילבי, יש להם מספיק עושר כך שלא יהיו נצרכים לעזרה כספית". כמו"כ עיין אודותו בספר 'מי מלך' ח"ב עמ' 892.

35. את השיחה בשלימותה ראה ב'שיחות-קודש - תשי"ח ש"פ נצבים', כמו"כ ראה ספר 'תורת מנחם - מנחם ציון' - ח"ב עמ' 404. (המשפיע ר' שמואל ע"ה לויטין סיפר שהי' מדבר עם הנפטר בחסידות והעיד שהיה משכיל מופלא).

36. מפי הרב ש.י.ס. ש"י, שהי' מהבחורים שליוו את הרבי באותה הדרך.

ביטול לנשיא הדור

"ר' שמואל, אינני רוצה להכנס אתך בוויכוחים, הנכס הרי משארית הפליטה מהחסידים הוותיקים והפקחים, עליך מוטלת אחריות כבידה, אתם צריכים להניח הצידה את הלימוד שלכם ואת עבודת התפילה ולהתמסר לחלוטין לעיקר - להסביר ולהחדיר באברכים את הענין הנ"ל, כיצד צריכים להיות בטלים לרבי שליט"א כמו שחסידות תובעת..." ■ לפנינו מכתב מאלף שכתב זקן אביהחנות, הרה"ח התמים ר' אברהם ע"ה פאריז להמשיפע הרה"ח ר' שמואל ע"ה לויטין בענין ביטול לנשיא הדור

ב"ה. ג' כ"ג שבט תשכ"ה.

לכבוד ידידי מורי הרה"ג הרה"ח אי"א כו' וכו' מוהר"ר שמואל שי' לויטין שלום וברכה!

איר פלעגט אפט זאגען, דער "גוואלד פון חסידות", האב איך ערשט ניט לאנג זוכה גיווען ב"ה צו אנהייבן ביסלעך ווייס, דער הערין דאס.

עס איז דאך ניטא קיין אותיות אויף אויס צוריידען, וואס חסידות האט אויף געטאהן, וואס חסידות האט מגלה גיווען, און וואס פארא מהפכה עס מאכט אין דעם לומד אדעתא דנפשי'. די ערשטע זאך איז אין אמונה, וואס פריער איז גיווען די אמונה - א"ל - העולם, און חסידות איז מגלה, ניט א"ל - העולם נאר א"ל עולם ועוד ועוד.

דאס איז אלעס גאר אין פשטות, אויך אין דעם איז דערגעוואלד ניט אין כלים.

עס איז פאראן אבער, נאך א גרעסער און א טיפערע גוואלד, וואס חסידות איז אונז מגלה. (וואס מיר דארפען נאר פאר דעם געבן א שבח והודי' צום אויבערשטן ברוך הוא וברוך שמו, וואס ער העט אונז געבראכט אין דעם גורל), דעם ענין פון משה רבינו אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא, דעם אנכי עומד ביניכם כו',

עס קען זיכער זיין, אז דאס איז תלוי, אין די אויבנדערמאנטע שיטות, אז די וואס האלטען אז א"ל העולם, איז דאן די וועלט א מציאות יש, במילא איז דאך ער אויך א מציאות יש, קען ער ניט האבען דעם אמת'ן ביטול פארן צדיק הדור, און די וואס האלטען אז א"ל עולם, איז דאך קיין וועלט ניט פאראן, במילא איז ער ניט קיין מציאות, קען ער האבן דעם אמת'ן ביטול פאראן צדיק הדור, און

נוהג ללכת לביתו לאכול, ולאחר-מכן לחזור להתוועדות), כשהרבי התיישב וראה אותו, שאל אותו תוך כדי חיוך רחב - ביסט שוין נאך דעם טשולנט? בהזדמנות אחרת התבטא הרבי בפני אותו חסיד (בנוגע לענין מסויים) שהוא (החסיד) צריך לשמוע לו היות שהוא (הרבי) יותר מבוגר ממנו... (אותו חסיד נולד בליל פסח תרס"ב...) ³⁸.

גשמי ברכה

באחת הפעמים שהרבי הגיע לבקר את אמו ע"ה, לא היה חלב בבית, והעוזרת הלבישה את מעילה על-מנת לצאת לחנות ולקנות חלב, כמו"כ היא נגשה לקחת את המטרי'. אמר לה הרבי שאין זה מן הראוי לעשות 'הפסק' (מחיצה), היות שמדובר בגשמי ברכה שהקב"ה מוריד... ³⁹.

לפני שהרבי הי' נכנס - הוא הי' פותח ומסדרה על העמוד). יום שישי אחד הגיע בחור חדש שלא ידע מה'קביעות' של החסיד ההוא, וסידר את המפה שעל העמוד, - הרבי נכח אז בזאל וראה את הנעשה - אותו חסיד כשראה שהגיע בחור ו'סידר' את המפה, סטר לו וניגש ל'עמוד', הרים את המפה והניח שוב על העמוד (מן הסתם, לא ידע שהרבי נוכח בזאל בשעת מעשה), כשהרבי ראה זאת הסתכל על החסיד (בעל ה'קביעות') ואמר: "א פנימיות'דיקער חיצון..." ³⁷

גדול במנין

באחת הפעמים שהרבי נכנס להתוועדות (כמדומה בשנת תשי"ג או תשי"ד) נכנס אחריו א' החסידים ותוך כדי 'קפיצה' הגיע למקומו, (אותו חסיד הי' 'בעה"ב' ואחר התפילה בשבת הי'

הרב דובער שי' יוניק סיפר שבהזדמנות מסויימת לפני הנשיאות אירע שכאשר הרבי יצא מ'770 ירד גשם עז ונגש עם מטריה ע"מ לסוכך על הרבי, והרבי אמר לו בחיך "א נייער מנהג"..." וסידר להשתמש במטריה. (- 'מי בראשית' עמ' 243 הע' 18).

37. מפי א' הבחורים שנכח בזאל בשעת מעשה.
38. החלק השני של הסיפור מפי השליח הרה"ח ר' משה שי' ג.
39. מפי הרה"ח ר' מאיר שי' מינקאוויטש.

צוריק איז, אויף וויפיל דער ביטול איז מער, אויף אזוי פיל קען ער דערהערין דעם אל-עולם.

דא איז דער גרויסער גוואלד.

מען דארף זיך אריינטאכטען אין די 3 נקודות, (1) צדיק יסוד עולם, איז חוץ דעם וואס דורך אים גייט דער חיות לכל העולם כולו בין בגשמיות ובין ברוחניות אט ווי אסתכל באורייתא וברא עלמא, אז דער חיות ממש פון כל הנבראים איז אויך איצט דורך תורה,

תורה מיינט מען דאך קיום התורה, און אזא קיום, בכל הנקודות וטגין, און אויב עס פעלט עפעס, איז דאך די ספר תורה פסול, קען ער דאך קיין כלי ניט זיין, אז דורך אים זאל גיין חיות, ווער איז דעס? ווער ער איז מקיים בזה האופן, נאר דער צדיק הדור, ער איז די **לעבעדיקע תורה**, וואס דורך אים ממש, גייט דורך דער חיות לכל העולם ולכל הנבראים בגשמיות וברוחניות.

איז חוץ דעם, איז דורך אים **אליין** פירט זיך דורך די כוונה פנימית פון דירה בתחתונים, מער - ווי דער ארון אינו מן המדה, און מער פאר איהו וגרמוהי חד, וואס דארטן איז דאס מצד מלמעלה מלטה, אבער בא דעם צדיק הדור, איז דאס מלמטה למעלה, דורך עבודה האט ער געמעכט זיין גוף פאר א כלי צו עצמותו ומהותו ית', און אפשר נאך מער, אז דורך זיין עבודה, האט ער אויס געאיידעלט דעם גוף אויף אזוי פיל, אז ניט נאר ער איז א כלי, נאר ער האט מגלה געווען, וואס דער **גוף אליין** איז, ער איז דאך פון מציאותו מעצמותו ית', דאס איז א מעין דלעתיד.

(2) דאס דארף א חסידישער יונגערמאן דערהערין, (אז) די מקושרים צום צדיק, זיינען אראפ געקומען א הער אין עוה"ז, **מער ניט** ווי צו העלפין דעם צדיק הדור, אראפ צו בריינגען זיינע רצונות אין פועל.

(3) און אלע **אידן** וועלכע העלפין ניט דעם צדיק הדור, זיינען אויף להעלים ולהסתיר, אז די מקושרים זאל אידן אנקומען שווער די עבודה פון זייער תפקיד, דאס הייסט אז מי זעהט, אז עס איז פאראן בני תורה.. בטל צום רבין, וואס דארף איך זיין שענער.. אמת'ן הסתר אויף דער כוונה פנימית..

איז אז מי טראכט אריין אין די 3 נקודות, איז חוץ די פלאי פלאים וואס דא טוט זיך, איז דא דער גוואלד געשרי, וואס שלאפט מען,

ר' שמואל, איך וויל ניט פירען מיט אייך קיין ויכוחים, איר זייט די שארית הפליטה פון די פריערדיקע קלוגע חסידים, וואס אויף אייך ליגט א גרויסע אחריות, איר דארפט אוועק לייגן אייער לערנען מיט דאוונען, און איבערגעבן זיך, דער עיקר, צו יונגעלייט געבען זיי צו פארשטיין דעם ענין הנ"ל, ווי סדארף זיין בטל צום רבי'ן שליט"א, ווי חסידות מאנט, און היינט איז געקומען די צייט, אז מ'דארף בפועל זיין אזוי, צי מען האלט דער באיי, צי ניט, דער פועל מוז זיין אזוי, דהיינו למשל, ווי בא צדקה, א חסיד איז, אז ער פארדינט אלץ דאלער דעם חודש, דארף ער אריין טראגען די גאנצע געלט צום רבי'ן שליט"א, און זאגען רבי גיט

מיד עסען ווי עס שטייט כל חלב להוי' ניט ווי ר'... שי'... (געוויס גיט ער אפולע געלט דעם רבי'ן שליט"א דער אויבערשטער זאל אים העלפען) ער גיט דעם רבי'ן, א גאנצער **יש ומציאות** אויף אזא זאגט דער אויבערשטער אין אני והוא יכולין לדור, קיין קדושה קען ניט זיין בזה האופן, יעצט איז געקומען די צייט, פון אזא ביטול, אז מער איז **ניטא** אויף דער וועלט **נאר רבי שליט"א**, אז מען איז בטל בזה האופן, דאן איז מען, ואתם הדבקים - חיים, אזא **אוועק לייג** דארף זיין ניט נאר בא געלט, נאר בא אלע ענינים פון חיי היום יום.

איז אז מען וועט געבן צו פארשטיין אז אזוי דארף זיין, איז אפי' אז ח"ו, אין פועל וועט דאס ניט זיין, אין די ידיעה אליין אויך גוט, ווי גרונם ע"ה פלעגט זאגן נאשי בראטיע בעז גאלאבא נעיי גאדיטסא לכה"פ אין קאפ זאל מען וויסן און פועל וועט זיך געפינען יונגעלייט, וואס זיי וועלן זיך איבערגעבן בזה האופן, און אויך דארפן זיך געפינען אזעלכע יונגעלייט, וואס זאהלין גיין אין גרויסע פארקון און ריידען וועגן דעם רבי'ן, אז עס איז דער גרעסטער מאן אין אלע חכמות אפילו טבעיים און אויף מארגן זאל שטיין אין אלע פיפערס... רעדט דאס און דאס, און אויך אזעלכע יונגעלייט.. די שיחות קודש און אויך זאל שטיין אין די פיפערס אז אין די שולן האט מען גערעדט, אין אי"ה אז עס וועט זיך געפינען אזעלכע יונגעלייט, אין די אלע 3 אופנים, מיט א קבלת עול, דאן איז בעהשי"ת וועט דער רבי שליט"א נתגלה ווערן ביד רמה.

איר ר' שמואל איר זייט דער אחראי פאר דעם.

געוויס איז דער מערהייט רובו ככולו, וויסן ניט וואס איז דאס א רבי, און וואס איז **דער** רבי שליט"א.

איר זאלט דאס אריין נעמען אין זינען, און ניט אוועק מאכען א אברהם'ס רייד.

איר זאלט זיך דערמאנען, וואס דער רבי האט אייך געזאגט, אז אויף אברהם'ס גרייזען מאג מען הארעווען* ומכש"כ אויף א אמת'ן ענין,

זאלט איר זיין געזונט און.. זוכה זיין צו האבן תלמידים מושפעים באופן הנ"ל וועט איר זיין פון די מזכי את הרבים.

איך רעכען אן דאס אין אייער **ארבעט די גאנצע צייט**. נאר איך בין געקומען א ועוד לקרא, איז זאל זיין מיט הצלחה, והסליחה עם כת"ר.

זייט געזונט מיט נחת פון אייער קינדער יחיו און נחת פון אייערע תלמידים כן ירבו.

א. פאריז

* ראה ספר 'המלך במסיבו' ח"ב, יום שמחת-תורה תשל"א סעיף ז', וכן בעמ' רצו. עיין שם בארוכה.

לפנינו תרגום המכתב הנ"ל ללשון-הקודש

הנכם נוהגים לדבר על ה"געוואלד פון חסידות" הנה אני עצמי זכיתי לפני זמן לא ארוך להתחיל להבין ולהרגיש זאת.

אין אותיות ע"מ לתאר מה חסידות פעלה, מה חסידות גילתה ואיזו מהפכה היא גורמת ללומד אותה **אדעתא דנפשי**, קודם כל בעצם האמונה - שקודם היתה האמונה א"ל העולם וחסידות גילתה לא א"ל העולם אלא **א-ל עולם**, ועוד ועוד.

כל זה הוא בפשטות, וגם בזה **המהפכה** שחוללה חסידות היא **בלתי נתפסת בכלים**.

אלא שישנו 'מהפך' (געוואלד) יותר גדול ויותר עמוק במה שחסידות גילתה לנו. (וע"ז בלבד עלינו לתת שבת והודיה לבורא ברוך הוא וברוך שמו שהביאנו לגורל הזה) וזהו הענין של אתפשותותא דמשה בכל דרא ודרא ה"אנכי עומד בין הוי' וביניכם כו".

ויש לומר בוודאות שענין זה תלוי בשיטות הנ"ל, שאלו המחזיקים בשיטת "א"ל העולם" שהעולם הוא מציאות יש, במילא הוא עצמו הינו מציאות יש, ולכן אינו יכול להיות בביטול אמיתי לפני צדיק הדור, ואלו האוחזים ש"א"ל עולם" א"כ הרי אין עולם (קיין וועלט ניט פאראן) ובמילא הוא אינו מציאות ולכן יכול הוא להיות בביטול אמיתי כלפי צדיק הדור, וכן בכיוון ההפכי - ככל שהביטול הוא ביותר, כך יכול הוא יותר להרגיש (דערהערין) את ה"א"ל עולם".

וזוהי ההפלאה האמיתית של חסידות.

יש לנו להתבונן בעומק בג' נקודות הללו:

1) שצדיק הוא יסוד עולם, וע"כ, הרי מלבד זאת שדרכו עוברת החיות לכל העולם כולו בין בגשמיות ובין ברוחניות כשם ש"אסתכל באורייתא וברא עלמא" שהחיות של כל הנבראים ממש גם עכשיו הוא ע"י התורה, שהרי תורה פירושו - קיום התורה, וכזה קיום שהוא בכל הנקודות ובכל התגין, שאם יחסר משהו הרי הס"ת נפסל ואינו יכול להיות כלל כלי שדרכו תעבור החיות, ומיהו זה? מי מקיים התומ"צ בזה האופן, רק צדיק הדור הוא ה"תורה החיה" (די לעבדיקע תורה) שדרכו נמשך החיות לעולם כולו ולכל הנבראים בגשמיות וברוחניות.

הנה מלבד כל זאת ע"י הצדיק עצמו נפעלת ונמשכת הכוונה הפנימית של דירה בתחתונים, עוד למעלה מכמו שהוא בארון שהוא 'אינו מן המדה', ולמעלה מכמו ש'איהו וגרמוהי חד', ששם זהו מצד מלמעלה למטה, שהרי אצל צדיק הדור זהו מלמטה למעלה שע"י עבודתו הוא פעל על גופו שיהיה כלי לעצמותו ומחותו ית', ואולי אפילו למעלה מכך שע"י עבודתו הוא זיכך את גופו עד כדי שלא רק שהוא כלי, אלא שהוא גילה את פנימיותו של הגוף עצמו, שהרי הגוף הוא מציאותו מעצמותו ית', שזהו ממש מעין דלעתיד.

2) (זה צריך אברך חסידי לחוש (דערהרין) בעצמו) שהמקושרים לצדיק ירדו והגיעו כאן לעוה"ז לא יותר, אלא כדי לסייע לצדיק הדור ע"מ להביא את רצונותיו לידי פועל.

3) וכל היהודים שאינם מסייעים בפועל לצדיק הדור עניינם הוא להעלים ולהסתיר, להקשות ולהפריע למקושרים בעבודה במילוי תפקידם, זאת אומרת שרואים שישנם בני-תורה... בטלים לרבי, מה צריך אני להצטדק... הסתר אמיתי (אמת'ן הסתר) על הכוונה העצמית...

וכשמתבוננים ב-3 נקודות הללו, אז חוץ מהפלאי-פלאים שנעשה כאן, מגיעה הזעקה הנוראה - למה ישנים? (וואס שלאפט מען?)

ר' שמואל, אינני רוצה להכנס אתך בוויכוחים, הנכם הרי משארית הפליטה מהחסידים הוותיקים והפקחים, עליך מוטלת אחריות כבידה, אתם צריכים להניח הצידה את הלימוד שלכם ואת עבודת התפילה ולהתמסר לחלוטין לעיקר, להסביר ולהחדיר באברכים את הענין הנ"ל, כיצד צריכים להיות בטלים לרבי שליט"א כמו שחסידות תובעת. וכיום הגיע הזמן, שאכן יתנהגו כך בפועל, בין אם אוחזים בדרגה זו או לא, המעשה בפועל מוכרח להיות כך. דהיינו למשל בענין הצדקה, חסיד הוא, שכשהוא מרויח אלף דולר בחודש, עליו להכנס ולהניח את כל הכסף אצל הרבי שליט"א, ולומר "רבי תן לי משהו כדי לאכול", כמ"ש כל חלב להוי' שלא כמו ר'... שי... (ידוע שהוא נותן לרבי שליט"א ממון רב, שהקב"ה יעזור לו) הוא נותן לרבי, כל היש והמציאות שלו, על שכזה אומר הקב"ה אין אני והוא יכולים לדור, שום קדושה לא תשכון בזה האופן, כיום הגיע הזמן של כזה ביטול שאין כלום בעולם חוץ מהרבי שליט"א, וכשבטלים בכזה מין אופן, אז נהיים ל"ואתם הדבקים - חיים", כזאת הנחת-עצמותו צריכה להיות לא רק בכסף אלא בכל העניינים של חיי היום-יום.

וכשמסבירים לאברכים שכך צריך להיות, א"כ אפילו אם ח"ו זה לא יגיע למעשה בפועל, בכ"ז הידיעה עצמה שכך צריך להיות - זה גם טוב כשלעצמו, כמו שגרונוס ע"ה נהג לומר "לא מתאים שלאחינו אין ראש" (נאשי בראטיע בעז גאלאבא נעי' גאדיסטא) לכה"פ שבראש יבינו ויפעלו זאת. בפועל כנראה יימצאו אברכים שבאמת יתמסרו לרבי בכזה אופן של ביטול, וגם מסתמא יימצאו אברכים שיסתובבו בפארקים הגדולים וידברו על הרבי שהוא הכי חכם בכל החכמות אפילו טבעיים, ולמחרת יכתבו זאת בכל העיתונים... דיבר כך וכך. וגם כאלו אברכים... יחזרו שיחות-קודש, וגם זה ייכתב בעיתונים שבביהכ"ס דיברו על הרבי, ואי"ה כשימצאו כאלו אברכים מכל ג' האופנים הנ"ל, עם קבלת-עול, השי"ת יעזור שהרבי שליט"א יתגלה ביד רמה.

- ר' שמואל - האחריות מוטלת עליך.

יודע אני שרובם ככולם ויותר מכך לא יודעים מה זה רבי, ומי הוא הרבי שליט"א. תקחו זאת בכל המשמעות, ואל תעשו זאת כאילו הם דיבורים שלי (א' אברהמ'ס רייד').

אתם צריכים לזכור מה שהרבי אמר לכם שעל השגיאות של אברהם מותר להתייגע*, ומכ"ש כשמדובר בענין אמיתי. שתהיו בריאים, ושתזכה שיהיו לך תלמידים-מושפעים באופן הנ"ל ושתהי' ממזכי הרבים.

אני משער שזוהי עבודתך כל הזמן, ואני מגיע רק בתור 'עוד לקרא', שיהי' בהצלחה, והסליחה עם כת"ר.

שתרווה נחת מילדיך יחיו ושיהיו בריאים, וכמו"כ שתרווה נחת מתלמידיך כן ירבו.

א. פאריז

* ראה ספר 'המלך במסיבו' ח"ב, יום שמחת-תורה תשל"א סעיף ז', וכן בעמ' רצו. עיין שם בארוכה.